

ProAgria

Keski-Pohjanmaa

Jäsen- ja asiakaslehti 3/2022
www.proagria.fi/kp

Nestelannoituksesta
hyviä kokemuksia
Ala-Sorvarin tilalla

6-7

Kipon tilalla
härkävavulla
kohti valkuais-
omavaraisuutta

12-13

Rautiaisten
rohkeat askeleet

16-17

Ruokinnan
ohjausta Harjulan
Maito Oy:ssä

20-21

Pietilät panostavat
säilörehunurmiin

24-25

Ei vara venettä kaada

MARJA-LEENA JUUNTUNEN

Ritva-Liisa Nisula
johtaja
ProAgria Keski-Pohjanmaa

Jo oli korkea aika saada yhteiseen pöytään suomalaisen ruuan tuottajat, jalostajat ja kauppiat. Hyvä, että se tapahtui Farmari-maatalousnäyttelyssä, joka on ikkuna nykyaikaiseen suomalaiseen maatalouteen ja maaseutuun. Asiayhteys ei voisi tärkeämpi olla, ruokaturva, huoltovarmuus ja kansallinen turvallisuus.

Valtakunnallista maatalousstrategiaa olen aikaisemmissa kirjoituksissani kaivannut. Nyt sen rinnalle tarvitaan ruokajärjestämä-

ymmärrystä siitä, miten huoltovarmuuteen liittyvät asiat ja ympäristöön sekä ilmastoon liittyvät seikat yhdistyvät ruokajärjestelmäsämme. Se edistäisi odottamattomien tilanteiden ja seurausten ennakoimista. Strategialla ja siihen pohjautuvilla ennakoivilla toimenpiteillä kansallisista ja kansainvälisistä häiriötilanteista, kulkutaupeista ja luonnonkatastrofeista selvittäisiin vähemmällä.

Suomalaiset maatalousyrittäjät tuottavat ruokaa suomalaisille kuluttajille. Ruokahuolto ei kannata

ulkopuolisten käsiin antaa. Oma-varaisuudesta on huolehdittava samaan tapaan kuin maan puolustuksesta. Sama koskee energiaomavaraisuutta. Nykyaikainen ruuantuotanto ei sähköttä eikä vedettä selviä. Ajatus kannattaa uhrata alkutuotannon kyberturvallisuuteenkin. Tieto on rahanarvoista ja sitä syntyy, liikkuu ja tallentuu valtavasti myös maatalousyrityksissä.

Vanha kansa viisasteli, ettei vara venettä kaada. Tuskin se sitä tekee nyt tai tulevaisuudessa.

Tapahumakalenteri

MAITOVALMENNUS

2.-3.11.2022, Tampere, Solo Sokos Hotel Torn

Maitoalan huipputapahtuma kokoaa jälleen maitoyrittäjät, asiantuntijat ja vaikuttajat Kestävää kannattavuutta -teeman ääreen verkostoitumaan ja oppimaan yhdessä. Lue lisää QR-koodista ja ilmoittaudu 17.10. mennessä.

Tapahumien yhteydessä on QR-koodi, joista voi puhelimella skannaamalla siirtyä suoraan aiheeseen liittyville nettisivuille. QR-koodinlukijan voi ladata ilmaiseksi sovelluskaupasta, ellei se ole valmiiksi yhdistetty puhelimen kameraominaisuuksiin.

ÄLYNAUTA-HANKKEEN TILAISUUKSIA

Sorkkaterveyden hallintaa maitotilalla

3.10. klo 10-15, Kannus, ammattiopisto

Teurassorkkapäivät

24.-25.11., Kannus, ammattiopisto

Syksyn pienryhmät

- Hiipivätkö tankin solut hiljalleen ylöspäin?
 - Pelloilta ruokintapöydälle – Mitä maksaa Mansikin ruokinta?
- Molemmat ryhmät alkavat lokakuussa.

Lisätietoja hankkeesta tuija.korpela@proagria.fi, p. 0400 260 575 ja katja.kellokoski@proagria.fi, p. 040 8492 870

KEKRI-ILTA

Ke 19.10. klo 18, Perho, kirjasto. Paikalla Niina Vihelä, joka kertoo kekrinajan perinteistä ja ruuista. Tilaisuus on maksuton. Lisätietoja MKN:n aukeama s. 30-31.

KANSAINVÄLISEN MAISEMAPÄIVÄN MAISEMAKÄVELY

To 20.10. klo 12, Lestijärvi, Syrskylän koulu (Toholammintie 840). Tilaisuus on maksuton. Lisätietoja MKN:n aukeama s. 30-31.

Luottamushenkilöt hallinnon ytimessä

Työelämä on muuttunut voimakkaasti. Myös neuvontajärjestömme kehittyy jatkuvasti. Töitä tehdään maatalouden asiantuntijapalveluissa, kalatalouskeskuksessa sekä MKNn piirikeskuksessa muuttuvassa ja haasteellisessakin toimintaympäristössä. Olemme hallituksessa aitiopaikalta saaneet seurata ja vaikuttaa järjestön strategiaan, visuaalisen ilmeeseen ja talouden sekä toiminnan kehittymiseen.

Vuorovaikutusta ja aktiivisuutta

Hallitus on ProAgria Keski-Pohjanmaan vahva hallinnollinen toimija. Niinpä hallituksenkin on syytä tehdä itsearviointia sekä tuulettaa omia toimintatapojaan vastaa-

maan myös sille asetettuja kehittymistavoitteita. ProAgria Keski-Pohjanmaan hallitus on ottanut sisäisen kehittämistyön tämän vuoden teemaksi. Työvaliokunta on kokoontunut kesän aikana hallitustyön kehittämisen ympärille ja hallitus on käynyt työvaliokunnan esityksiä läpi omissa kokouksissaan. Haluamme lisätä vuorovaikutusta ja aktiivisuutta sekä luoda yhteistä kuvaa siitä, millainen rooli luottamushenkilöillä organisaatiossa on. Luottamushenkilö antaa ison panoksen yhdistyksen hallintoon ja on tärkeää, että hänellä on mahdollisuus vaikuttaa ja kehittyä tehtävässään.

Maakunnan maaseudun puolesta

Haluamme omalta osaltamme arvioida millaista lisäarvoa tuomme

operatiivisen johdon ja koko organisaation käyttöön. Tärkeä pohdinta on sekin, millaista esimerkiksi voimme uudistamisesta ja positiivisesta tulevaisuudesta luoda. Pidämme vahvasti mielessä sen, että kehitystyö ja historia eivät sulje toisiaan pois, vaan vahvistavat toisiaan. ProAgria Keski-Pohjanmaan hallitus toimii maakunnallisen mandaatin alla – edustamme koko maakuntaa ja katsomme koko maakunnan parasta neuvontajärjestön näkökulmasta. Haluamme, että koko maakunta menestyy ja ProAgria on sitä menestystä mahdollistamassa.

Hallitus kehittää ja kehittyy

Hallituksen kehitystyön tulos huipentuu syksyn vuosikokouksessa. Hallitus tulee tekemään vuosikokouksel-

le esityksen mm. hallituksen jäsenmäärästä. Lisäksi kerromme toimista, joilla kehitämme hallitustyöskentelyämme lähivuosina. Hallituksessa pääsee vaikuttamaan keskipohjalaisen maaseudun kehittämiseen, neuvontajärjestön tuottamiin palveluihin sekä hallinnon toimintaan. Toivomme, että hallituspaikat ovat jatkossakin kiinnostavia jäsenistön keskuudessa. Luottamustehtävät antavat paljon tekijälleen – verkostoitumista, osaamista, mahdollisuuden jakaa omaa osaamistaan ja toimialansa asiantuntijuutta.

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n hallituksen puolesta

Riitta Huhtala

EVA-STINA KJELLMAN, WIKSTROM MEDIA

Uusia syystuulia!

Aika on kulunut edellisestä Tiedotuslehdestä nopeasti ja kesä vaihtunut syksyksi. Ajattelin tuossa taannoin ajan kulumista ja kyllä se varmaan nopein kolmannes vuodesta on juuri tämä touko-elokuu. Onneksi on kasvu-kausi tarjonnut parastaan ja sadot näyttävät olevan hyviä niin heinässä kuin viljassakin. Puinnit ovat edenneet hyvin, eivätkä sateet ole kastelleet peltoja liian märäksi, toki paikalliset vaihtelut ovat suuria.

Säävaihtelujen lisäksi on tullut vastaan muitakin haasteita. Viimeisimpänä kysymyksenä ja kuumana puheenaiheena on ollut sähköenergian korkea hinta ja sen vaikutukset maatiloille ja yksityisillekin asiakkaille. Toki nyt on monilta sähköyhtiöiltä saatu jo helpottavia tietoja alemmista hinnoista. Myös lannoitekauppa on ollut erittäin haastavaa ja hinnat ovat kohonneet mahdolltomiksi, vaikka tuotteiden hinnatkin ovat nousseet.

Tähän loppuun muutama sananen ProAgria Keski-Pohjanmaan hallitukseen tulevista muutoksista. Marraskuun vuosikokouksessa hallitus esittää jäsenistölle, että nykyisen 16-henkisen hallituksen tilalle valittaisiin pienempi seitsemän henkilön hallitus. Lisäksi hallitukseen kuuluu erikseen valittava puheenjohtaja. Esityksellä istuva hallitus haluaa aktivoida hallitustyöskentelyä ja vastuuttaa mukana olevia luottamushenkilöitä. Tulevassa vuosikokouksessa jokaisella jäsenellä on mahdollisuus vaikuttaa asiaan ja olla valitsemassa uutta hallitusta. Toivottavasti tämä aktivoi jäsenistöä mukaan päätöksentekoon, sillä jäseniä ja asiakkaita vartenhan me siellä olemme!

Mukavaa syksyn aikaa!

Tapani Orjala

ProAgria Keski-Pohjanmaan
hallituksen puheenjohtaja, p. 040 5288 405

Kädessäsi on ensimmäinen ProAgrian uuden visuaalisen ilmeen mukaisesti taitettu Tiedotuslehti. Uusi ilme viestii ProAgrian tulevaisuudenuskosta, yhdessä tekemisen toimintatavasta ja yhdessä onnistumisesta. Visuaalisen ilmeen uudistus on osa ProAgrian brändityötä.

ProAgria
Keski-Pohjanmaa

**OTA
YHTEYTTÄ!**

Meidät tavoitat

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Puhelin 040 521 1735
etunimi.sukunimi@proagria.fi
www.proagria.fi/kp
Toimisto avoinna 9.00-15.00
Valtakunnallinen palvelupuhelin 044 420 9000

HALLINTOPALVELUT

Johtaja Ritva-Liisa Nisula 040 5849 550
Kehityspäällikkö Jouni Ingalsuo 040 5525 781
Pohjoisen alueen palvelupäällikkö
Juha Nivala 040 8610 641
Eteläisen alueen palvelupäällikkö
Anna-Riitta Leinonen 040 0168 647
Viestijä Ritva Karri
(myyntireskontra, viestintä, järjestö) 040 5234 113
Taloussihteeri Saira Sulonen
(laskutus, ostorekontra) 040 5443 460

MAASEUTUNEUVONNAN ASIAANTUNTIJAPALVELUT

Tuotosseuranta
Armi Hotakainen 040 0644 261
- näytteenotot, koelypsyt, aseman-
testaukset, robottimaitojen tallen-
nukset, viivakoodien opastukset
Katja Kellokoski 040 8492 870
Jonna-Minna Lassila 044 4863 077
- näytteenotot, koelypsyt, aseman-
testaukset, robottimaitojen tallen-
nukset, viivakoodien opastukset
Kirsi Leppikorpi 040 0367 656
Energianeuvonta Jari Tikkanen 040 0162 147
EU-tuet Jarmo Karhula 044 5212 210
Kannattavuuskirjanpito Seija Roimela 040 8479 740
Kasvinsuojeluruiskujen testaus
Jouni Huhtala 040 5123 703
Jarmo Karhula 044 5212 210
Kasvinviljelyneuvonta
Taneli Rahja (kasvinviljelyn talous) 040 6845 111
Jari Tikkanen (luomu ja luomukoulut.) 040 0162 147
Tero Ävist 041 7310 398

Sari Harju (nurmet) 040 5234 114
Jouni Huhtala 040 5123 703
Kasvinsuojelukoulutukset
Jouni Huhtala 040 5123 703
Kotieläinneuvonta ja ruokinta
Anna-Riitta Leinonen 040 0168 647
Lammas- ja vuohitilojen neuvonta
Milla Alanco-Ollqvist 040 7060 558
Sini Sillanpää 043 8250 526
LEAN, HR ja rekrytointi Liisa Koskela 050 5120 615
Luomukotieläinneuvonta
Seija Roimela 040 8479 740
Luonnonmukainen tuotanto,
EU-tukineuvonta
Jari Tikkanen 040 0162 147
Seija Roimela 040 8479 740
Lypsyrobotineuvonta Sonja Pyykölä 043 8254 282
Lypsyrobottilojen kehitysohjelma
Sonja Pyykölä 043 8254 282
Katja Kellokoski 040 8492 870
Maatilojen talousneuvonta,
budjetointi, omistajanvaihdokset
Matias Parpala 043 825 4283
Juha Nivala 040 8610 641
Heikki Ojala 040 5342 166
Jouni Huhtala 040 5123 703
Neuvo-palvelut Jari Tikkanen 040 0162 147
Seosrehuruokinta Sinikka Kreuz 044 5263 059
Sikatilat Ari Nopanen 040 0432 582
Luonnonmukainen tuotanto, EU-tukineuvonta
Hanna Mäki-Asiala 040 0974 165
Viljakaupan tarkkailu Jouni Huhtala 040 5123 703
Viljelijöiden työterveyshuolto
Sari Harju 040 5234 114
Liisa Koskela 050 5120 615
Yrittäjäneuvonta ja laatuasiat
Liisa Koskela 050 5120 615
Ympäristöneuvonta, ympäristö-
tukiasiat
Jari Tikkanen 040 0162 147

KALATALOUSKESKUS

Kalatalousneuvonta Eero Hakala 040 0162 445

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Toiminnanjohtaja Kirsi Varila 040 1964 434
Ruoka- ja ravitsemusasiantuntija
Niina Vihelä 043 8254 281
Maisema- ja ympäristöasiantuntija
Anu Ainasoja 043 8254 284

STRATEGIASUUNNITTELU

Heikki Ojala 040 5342 166
Liisa Koskela 050 5120 615

TILITOIMISTOPALVELUT

Maatalous- ja metsätalousasiakkaita
palvelevat kirjanpito-, kuukausi-ilmoitus-
ja palkanlaskenta-asioissa:
Maija-Leena Eerikkilä 040 5216 416
Seija Roimela 040 8479 740
Jussi Huusko 041 7310 534
Janna Mäkinen 043 8272 997
Pirkko Kalaoja 045 6578 702
Yritysassiakkaita palvelevat kirjanpito-,
kuukausi-ilmoitus- ja palkanlaskenta-asioissa:
Marja Kivioja 050 4761 917
Saana Pikkarainen 040 7690 619

RUOKINNAN OHJAUSPALVELUT JA TÄSMÄPALVELUT KOTIELÄINTILOILLE

Sari Harju 040 5234 114
Elena Järvenoja (perhevapaalla)
Jarmo Karhula 044 5212 210
Katja Kellokoski 040 8492 870
Tuija Korpela 040 0260 575
Sinikka Kreuz 044 5263 059
Heidi Lehkonen 040 5234 116
Johanna Malinen 041 7310 913
Hanna Mäki-Asiala
(tuotantokustannuslaskelmat) 040 0974 165
Sonja Pyykölä 043 8254 282
Liisa-Maria Päckilä 044 4811 434

Kesätyö Keski-Pohjanmaan lakeuksilla

Kesä alkoi vauhdikkaalla muutolla Helsingistä Kokkolaan. Asuimme yhdessä kolmannen opiskelukaverimme kanssa, joka tuli Keski-Pohjanmaan MTK:lle kesätyöntekijäksi. Savolaiselle ja kainuulaiselle Keski-Pohjanmaan maatalous verkostoihin on näyttäytynyt aktiivisena ja monipuolisena.

Hyvä perehdytys antoi eväät työnteolle

Koulutukseen ja perehdytykseen ProAgrialla annetaan runsaasti aikaa. Ohjelmien ja työruutiinien oppimiseen menee oma aikansa, mutta kun niistä pääsee perille, työn tekeminen sujuu. Työkavereilta on aina saanut apua ja tukea asiaan kuin asiaan. Jokaiselle kesätyöntekijälle on oma mentori, joka ohjaa työtehtävien alkuun ja vastailee jokaiseen kysymykseen. Olemme päässeet tutustumaan maidontuotannon ja talousasiantuntijan rooleihin työkollegojen avustuksella ja kahvihuonekeskustelujen kautta.

Asiakaslähtöinen työ motivoi

Kesätyössä parasta on ollut asiakastyö. Tilojen kanssa yhteydenpito tuo konkretiaa toimistopainotteiselle työnteolle. Tilakäyntien ja

Teams-keskustelujen avulla saa hyvän kokonaiskuvan laskelmien ja ruokintasuunnitelmien taustalle. ProAgrian periaatteena on auttaa ja opastaa viljelijää. Sen ajatuksen pohjalta työskentely on ollut mielekästä.

Kesä täynnä uuden oppimista

Työskentely talouslaskelmien sekä ruokinnan ja tuotosseurannan parissa on tuonut käytäntöön koulupenkillä opittua teoriaa. Kummallakin meistä on kokemusta navetan sisäpuolelta karjanhoitajana, joten on ollut mielenkiintoista työskennellä erilaisessa roolissa viljelijöiden kanssa ja täydentää samalla omaa osaamista. Kesä on ollut erittäin opettavainen ja on tuonut runsaasti motivaatiota maisteriopintoihin. Suosittelemmekin neuvonta- ja asiantuntija-tehtävistä kiinnostuneita hakemaan ProAgrialle töihin!

Minna Niiranen ja Tanja Heikkinen

Minna Niiranen

kesätyö talousasiantuntijana

Olen kotoisin Etelä-Savosta Savonlinnasta ja opiskelen Helsingin yliopistossa maatalousekonomiaa. Nyt syksyllä alkaa neljäs vuosi ja siirryn maisteriopintoihin. Olen viettänyt koko elämäni eläinten keskellä ja työskentelen koulun ohella karjanhoitajana Viikin opetus- ja tutkimustilalla. Lehmäterapiata saa siis myös keskellä pääkaupungin sykkettä.

Kesän aikana tein tilinpäätösanalyyskejä ja maidon yksikkökustannuslaskelmia. Työhöni on kuulunut asiakkaille soitteluja ja laskelmien tulosten analysointia yhdessä tilanväen kanssa. Hommana on ollut kartoittaa tilojen taloudellista tilannetta ja keskustella mahdollisista kehitysideoista. Harjoittelin myös liiketoimintasuunnitelman laatimista ja maatilankirjanpidon tulkintaa.

Tanja Heikkinen

kesätyö maidontuotannon asiantuntijana

Olen varttunut pienellä lypsykarjatilalla Kuhmossa, Kainuussa, mistä olen lähtenyt merta edemmäs kaajaan Helsinkiin kotieläintieteitä lukemaan. Syksyllä käynnistelen kotieläinten ravitsemuksen ja hyvinvoinnin maisteriopintoja, nyt kun kesän aikana työstetty kandintutkielma on saatettu päätökseen.

Kesätyössäni olen päässyt mukaan ruokinnan sekä tuotosseurannan teknisten asiantuntijoiden työtehtävien pariin. Työhöni on kuulunut yhteydenottoa asiakkaisiin, ruokinnan suunnittelua sekä koelypsypalvelua. Tehtävää on ollut monipuolisesti ja yhtenä työn antina onkin ollut, etteivät työpäivät muistuta toisiaan. Työssäni olen saanut ahkerasti kiertää maakuntaa tilakäyntien ja maitomittarien kuljettamisen yhteydessä niin itsenäisesti kuin työkavereidenkin matkassa.

Muutoksia tilitoimistopalveluissa

ProAgrian maatila- ja yritysasiakkaiden kirjanpito, kausi-ilmoitukset ja palkanlaskenta siirtyvät väliaikaisesti Kaustisen toimistolta Nivalan toimistoon.

Maatalous- ja metsätalousasiakkaita palvelevat kirjanpito-, kuukausi-ilmoitus- ja palkanlaskenta-asioissa:

Jussi Huusko, puh. 041 7310 534
Janna Mäkinen, puh. 043 8272 997
Pirkko Kalaoja, puh. 045 6578 702.

Yritysasiakkaita palvelevat kirjanpito-, kuukausi-ilmoitus- ja palkanlaskenta-asioissa:

Marja Kivioja, puh. 050 4761 917
Saana Pikkarainen, puh. 040 7690 619.

Tositeaineiston voi toimittaa postitse palautuskuoressa osoitteeseen ProAgria Oulu, Pajatie 5, 85500 Nivala

Tositeaineiston voi jättää myös ProAgrian palautuslaatikkoon Kaustisen kunnantalolla (Kappelintie 13) tai ProAgrian Vetelin toimiston postilaatikkoon (Koulutie 77).

Palkanlaskenta-aineiston voi lähettää yhteyshenkilölle sähköpostitse (etunimi.sukunimi@proagria.fi) tai WhatsApp-viestillä.

Sievin tilitoimistossa palvelevat:

Maija-Leena Eerikkilä, puh. 040 5216 416
Seija Roimela, puh. 040 8479 740

Henkilöstöuutiset

Jari Tikkanen

on valmistunut valtakunnalliseksi maan kasvukunnon huippuosajiksi Carbon Action -alustan Maaneuvokoulutuksesta. Jarin erityisosamisaloja ovat peltomaan rakenteen arviointi, maan kemiallisten kasvutekijöiden analysointi ja peltotyökojen rengasvalinnat.

Miia Luoma-Tokoi

on valittu tilitoimisto- ja talousjohtamisen asiantuntijaksi 3.10.2022 alkaen.

Sonja Pyykölä

on palannut hoitovapaalta 1.9.2022.

Pekka Polso on eläköitynyt 40 vuoden työuran jälkeen 1.6.2022.

Toisiin tehtäviin ovat siirtyneet: **Aleksi Kukkeenmäki**, **Kirsi Saarikettu**, **Mika Jouppila**

Kesätyöntekijät **Minna Niiranen** ja **Tanja Heikkinen** ovat palanneet jatkaamaan opintojaan.

Kyberturvallisuus maataloilla

Kyberturvallisuus keskittyy tiedon, tietojärjestelmien ja laitteiden turvallisuuden takaamiseen verkkoympäristössä. Käytännössä kyse on erilaisista tavoista, joilla suojataan digitaalisia tietoja, laitteita ja resursseja, esim. henkilökohtaiset tiedot, tilit, tiedostot, valokuvat ja jopa rahat.

Maatalousyritykset automatisoivat ja tiloilla pyörii paljon erilaista dataa roboteilla, ruokintalaitteilla, traktoreissa ja muissa peltopuolen laitteissa. Myös normitietokoneohjelmat siirtävät tietoa edestakaisin. Tilan toiminnan kannalta kriittinen tieto ja laitteet on syytä suojata. Jos asiattomat pääsevät käsiksi kriittisiin tietoihin, laitteet tai ohjelmistot eivät enää toimi, eikä niitä pystytä esim. etänä hoitamaan.

Varautumissuunnitelma

Varautuminen alkaa sähkökatkojen varalle tehtävästä varautumissuunnitelmasta, koska ilman sähköä tietokoneet ja muut sähköä tarvitsevat laitteet lakkaavat toimimasta. Herkkin tietoteknisien laitteiden suojaksi kannattaa hankkia UPS-laite, sen tehtävänä on taata tasainen virransyöttö lyhyissä katkoksissa ja syöttöjännitteen epätasaisuuksissa. Sähkökatkoihin pystyy varautumaan hankkimalla varavoimakoneen ja/tai varavirtalähteitä tai akkuja.

Salainen salasana

Jotta tietomme pysyvät turvassa, kaiken a ja o ovat hyvät käyttäjätunnukset ja salasanat. Maataloilla yhteiskäytössä oleville koneille on hyvä luoda jokaiselle käyttäjälle oma käyttäjätunnus ja salasana sekä perustaa tarvittavat oikeudet eri ohjelmiin ja palveluihin. Vahvoja salasanonoja kannattaa käyttää sähköpostissa, pilvipalveluissa se-

kä eläinrekisterissä. Salasana kannattaa olla mahdollisimman pitkä ja sisältää sekä pieniä että isoja kirjaimia sekä numeroita ja erikoismerkkejä. Sähköpostin ja viranomaispalveluiden kanssa kannattaa ottaa käyttöön kaksivaiheinen tunnistautuminen joko pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Varmuuskopio

Tietoa ei kannata säilyttää yhdessä paikassa, sillä vahinkoja sattuu, laite menee rikki, se varastetaan tai katoaa. Tietojen varmistaminen kannattaa suunnitella etukäteen miettimällä mitä tietoja on milläkin koneella (tietokone, älypuhelin, tabletti), mistä tiedoista otetaan varmuuskopio ja mihin varmuuskopio tallennetaan (tikulle, ulkoiselle kiintolevyille, pilveen).

Kolme peruskysymystä

Tietoturvassa pääsee pitkälle, kun vastaa seuraaviin kolmeen kysymykseen: Millaista tietoa ja missä tallennusmuodossa sitä tilalla on? Mikä on kunkin tiedon arvo? Mikä tietojen menettämisen uhkakuva on? Sillä, onko varmuuskopio tikulla, ulkoisella kiintolevyllä vai pilvessä, ei periaatteessa ole väliä, kunhan varmuuskopio tehdään riittävän usein. Kaikkein helpoin on, kun varmuuskopioinnin ajastaa tehtäväksi vaikka kerran viikossa. Jos uhkakuvana on tulipalo, varmuuskopio kannattaa tallentaa pilvipalveluun, jolloin edes jotain on tallessa. Pelkkä tietojen varmuuskopiointi ei vielä riitä, tiedot pitää myös osata hakea ja palauttaa.

Perusjutut kuntoon

Eikä unohdeta perusjuttuja, virus-torjuntaohjelmia eikä palomuureja, ilman näitä ei ole tietoturvaa. Ne estävät vieraiden pääsyn koneelle, olipa maatilalla oleva tietoverkko suojattu tai avoin kaikil-

Maatilan 10 kyberkysymystä:

		Kyllä	Ei
1.	Oletko varmuuskopioinut omat tietosi, mukaan lukien käyttäjätunnukset ja salasanat? Osaatko palauttaa varmuuskopiot?		
2.	Teetkö järjestelmällisesti saatavissa olevat ohjelmistopäivitykset kaikkiin laitteisiin?		
3.	Toimiiko tila-automaatio (ilmanvaihto, vesi, lämpötila ja ruokinta) myös sähkökatkon tai laiterikon sattuessa?		
4.	Saatko painevettä lypsyrobotille sähkökatkossa?		
5.	Ovatko varavoima ja sen polttoainehuolto kunnossa?		
6.	Onko kaikilla käyttäjillä henkilökohtaiset ja riittävän pitkät salasanat?		
7.	Onko henkilötietojen käsittely turvallista? (ks. EU:n yleinen tietosuoja-asetus eli GDPR)		
8.	Tiedätkö, mitä tietoja tilaltasi kerätään palveluiden tuottajien järjestelmiin? Voitko saada tietosi palveluntuottajalta käyttökelpoisessa muodossa?		
9.	Arvioitko kaikkien hankintojesi kyberturvallisuuden ja yhteensopivuuden?		
10.	Onko tilalle laadittu tietoverkkokartta?		

le. Tietoverkkokin kannattaa suojata salasanalla, jotta kukaan ei sitä kaappaa. Oman suojauksensa vaativat myös älypuhelimet ja muut mobiililaitteet.

Helpoin tapa ylläpitää maatilan tietoturvaa ja kyberturvallisuutta on pitää kaikki tilan järjestelmät päivitettyinä. Ajan tasalla oleva järjestelmä on turvallisuuden ja toimivuuden tae. Uudemmat tietojärjestelmät ja laitteet tarkistavat säännöllisesti niihin saatavat päivitykset. Jos tietokone, tabletti tai puhelin ehdottaa päivitysten asentamista, ne kannattaa asentaa.

Lähteenä käytetty Kyberin taskutieto maataloille -vihkosta.

Armi Hotakainen

Verkkolasku

ProAgrialla on mahdollisuus lähettää verkkolaskuja.

Verkkolasku on yrityksen/organisaation välistä verkkolaskutusta.

Verkkolaskuosoitteenne voitte ilmoittaa asiantuntijalle tai taloushallintoon puh. 040 5211 735.

ProAgria

Keski-Pohjanmaan Maanviljelysseuran Säätien apurahat

Keski-Pohjanmaan Maanviljelysseuran Säätio myöntää apurahoja opiskelijoille, jotka edistävät opinnäytetyöllään tai muutoin opinnoissaan keskipohjalaista maataloutta tai sen lähellä olevia elinkeinoja (mm. käsityöala, koti- ja puutarhatalous sekä kalatalous) tai suorittavat harjoitteluaan em. alojen edistämisyhteisöissä.

Apurahat ovat jatkuvasti haettavissa. Vapaamuotoiset hakemukset, joihin liitetään ansioluettelo ja apurahan käyttösuunnitelma osoitetaan Keski-Pohjanmaan Maanviljelysseuran Säätiolle, osoite Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola tai s-postilla osoitteella ritva-liisa.nisula@proagria.fi. Lisätietoja antaa Ritva-Liisa Nisula, p. 040 5849 550.

Seurantalojen korjausavustus

Kotiseutuliiton seurantalojen korjausavustusten hakuaika on käynnissä. Avustus on tarkoitettu vapaassa kansalaikäytössä oleville seurantaloille, joiden omistajia voivat esimerkiksi olla nuorisoseurat, maamiesseurat, pienviljelijäin yhdistykset ja osastot, kotiseutuyhdistykset ja kyläyhdistykset. Avustusta ei myönnetä kunnan tai yksityisen omistamaan rakennukseen.

Seurantalojen korjausavustuksilla on tarkoitus säilyttää seurantalojen kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusperintöä, mahdollistaa niiden erityispiirteet säilyttävä korjaaminen ja käytettyä parantavat välttämättömät muutostyöt. Avustus on tarkoitettu ensisijaisesti perinteisten, vakiintuneessa käytössä olevien seurantalojen välttämättömiin korjaustöihin.

Avustusta haetaan sähköisessä järjestelmässä 30.9.2022 mennessä. Lisätietoja kotiseutuliitto.fi.

Nestelannoitteista hyviä kokemuksia Ala-Sorvarin tilalla

Koronapandemiasta ja Ukrainan sodasta johtuva globaali markkinahäiriötilanne on näkynyt erityisen voimakkaasti lannoitteiden hinnoissa, jotka ovat nousseet ennätysellisen nopeasti ennätysellisen korkeiksi. Lannoitemarkkinoilla on myös saatavuusongelmia ja myyntikatkoja. Tämä on saanut monet viljelijät harkitsemaan vaihtoehtoisia lannoiteratkaisuja pärjätäkseen muuttuneessa markkinatilanteessa.

Tänä keväänä Ala-Sorvarin tilalla Kalajoella keuhittiin ensimmäistä kertaa Suomen nestelannoite Oy:n valmistamia nestelannoitteita nurmille. Kiinnostus nestelannoitteisiin lähti kiinnostuksesta uudistamaan viljelyyn. Ala-Sorvari Oy:n isäntä **Sampo Sorvari** vieraili kahdessa nestelannoitteiden infotilaisuudessa ja totesi, että jos puoletkaan puheista pitää

paikkansa, niin tätä uskaltaa kokeilla. Lannoitustavan muutos tehtiinkin kerrasta koko 120 hehtaarin pinta-alalle.

Erinomaiset kokemukset

Kokemukset lannoitteiden toivuudesta olivat erinomaiset, joten Sampo innostui myös nestelannoitteiden myynnistä. Ensimmäisen säilörehun korjuun keskisato oli ajosilppurin satokartoituslaittei-

den mukaan yli 5 000 kiloa kuivaainetta hehtaarilta. Toista säilörehusatoa saatiin myös hyvin, keskimäärin 4 460 kg ka/ha. Yhteensä keskisato oli noin 9 500 kg ka/ha. Ruokinnassa nestelannoitetut rehut ovat olleet vasta hetken aikaa, joten suuria johtopäätöksiä ei vielä voida rehujen tuotantovaikutuksesta antaa.

Nestelannoitteiden levitys onnistuu perinteisellä kasvinsuojeluruiskulla, johon on laitettu lannoitussuuttimet. Lannoitussuuttimet eivät riko lannoitekompleksin rakennetta, vaan lannoite leviää pisaroina maahan. – Yleisimmin nestelannoitteet tuodaan tiloille 1 000 litran IBC-konteissa, mutta meillä investoitiin käytettyyn maitoauton peräkärriin lannoitologiikkaa helpottamaan, kertoo Sampo Sorvari.

Erot lannoitteiden välillä

Nestemäisten maalantojen toimintaperiaate poikkeaa meillä yleisesti käytössä olevista lannoitteista. Lannoitekompleksi on positiivisesti varautunut ja varastoituu maassa kationinvaihtopinnoille, eikä huuh-

toudu, haihdu tai kiinnity hallitsemattomasti muihin ravinteisiin. Kationinvaihtopinnoilta kasvi ottaa ravinteita hallitusti toisin kuin vesiliukoisia ravinteita. Esimerkiksi nitraattimuotoista typpeä kasvi saattaa ottaa suuret määrät kerralla, jos sitä on maassa runsaasti tarjolla. Nitraattityypelle kasvi joutuu kuitenkin tekemään paljon energiaa kuluttavan pelkistysprosessin, jotta typpi saadaan käyttökelpoiseen muotoon. Nestelannoitteissa typpi on amidi-muodossa, joka on suoraan kasville käytettävissä proteiinisynteesissä. Amidi-typen käyttäminen ei vaadi kasvilta energiaa ja siten energiaa jää muihin toimintoihin ja maan mikrobien ruokkimiseen.

Taneli Rahja

Ala-Sorvari Oy:n yrittäjä Sampo Sorvarin innostus nestelannoit-teisiin lähti kiinnostuksesta uudis-tavaan viljelyyn. Lannoitustavan muutos tehtiin kerralla koko 120 hehtaarin pinta-alalle. Kuvassa vasemmalta Sampo Sorvari, Topias Sorvari ja Emilia Sorvari.

Havaintoja nurmen lannoituskoikeista

SARI HARJU

Kevätsadon ruudut olivat nollaruutua lukuun ottamatta lakoontuneet. Pelkästä lieteruudustakin puolet kasvustosta oli laossa. Nollaruutu antoi ykkössatoa 2100 kgka/ha, pelkkä liete 2925 kgka/ha, normaalilannoitusruutu liete+typpi 4326 kgka/ha ja liete + lisätyppi 4925 kgka/ha.

Nurmien lannoituskoikeet jatkuivat ProAgrian ja Yaran yhteistyönä tilatason lannoituskoikeilla. Tänä kesänä tutkittiin turvemaalla mm. keväällä levitetyn lietteen vaikutusta nurmen ensimmäiseen satoon ja jälkivaikutusta kakkossatoon. Ruuduilta korjattiin kaksi satoa. Kesä oli selvästi edellisestä kosteampi ja kaksi määrällisesti hyvää satoa saatiin korjattua. Ainoa ongelma molemmilla korjuukerroilla olivatkin sateet juuri silloin, kun korjuu olisi pitänyt tehdä.

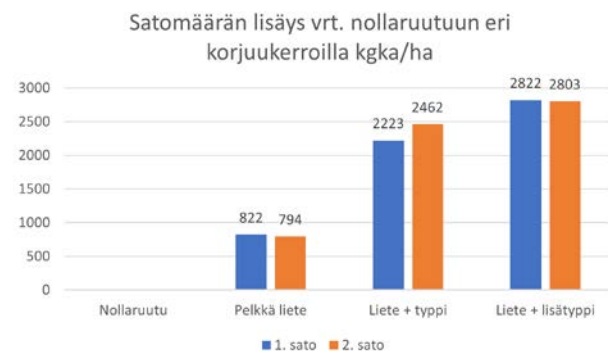
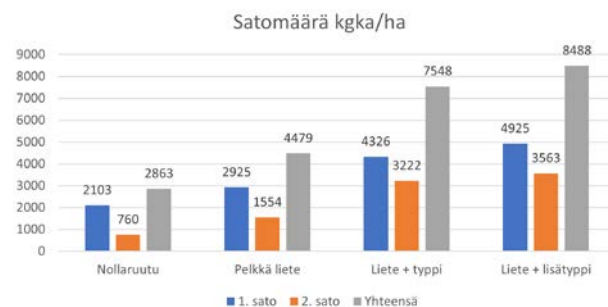
Kaikki koeruudut nollaruutua lukuun ottamatta saivat 20 tonnia lietettä hehtaarille keväällä pintalevityksenä, lietteestä kertyi ravinteita NPK 30 - 11 - 44 kg/ha. Liete + typpi -lohko sai moniravinteista lannoitetta lietteen lisäksi, ravinteita yhteensä NPK 99 - 20 - 68. Neljäs koeruutu sai ylimääräistä typpeä 40 kg/ha moniravinteisesta lannoitteesta, yhteensä NPK 139 - 25 - 82.

Havainnot

Toinen rehusato sai hyvin vettä. Normaali- ja yllilannoitusruutujen kasvusto oli lakoontunutta. Kostean kasvuston juuressa oli paljon pientä sienikasvustoa, joka todennäköisesti nousee karhotuksen myötä rehun sekaan. Kakkossato oli nollaruudulla 760 kgka/ha. Keväällä pelkän lietteen saaneen lohkon kakkossato oli 1554 kgka/ha, normaalin lannoituksen NPK 52-0-10 ruudun sato oli 3222 kgka/ha ja lisätyypin saaneen ruudun NPK 95-0-55 sato 3563 kgka/ha.

Lohkolla on toisen vuoden timotei-nurminata-kasvusto, jota on täydennetty ensimmäisen vuoden keväällä nurmisie-menseoksella, jossa on hieman valkoapilaa. Käytännössä koeruuduilla valkoapilaa ei juurikaan ole. Sato-

määrä kahdella korjuulla oli normaalilannoituksella 7548 kgka/ha. Ylimääräinen typpilannoitus (40 + 40 kg/ha) toi hyvin vähän lisää satoa, vain vajaa 1000 kgka/ha. Lietteen kevätlevitys antoi suhteessa nollaruutuun lähes saman sadonlisän molemmilla sadoilla. Lietteen kevätlevityksen jälkivaikutus kakkossadolle oli noin 800 kgka/ha.

Sari Harju

Ennätystä ennätyksen perään

Vaikka alukevät oli kuiva ja kylmä, toukutyöt tehtiin yhdessä jaksossa. Ne aloitettiin kynällä 25.5., josta äestyksen jälkeen kerättiin kiviä koneellisesti noin 15 hehtaarin alalla 45 m³. Käsini kerättiin 37 m³. Suurin määrä ikinä eli huippuvuosi siltäkin osin.

Ohrasta 3 ha:n kylvöala kultivoitiin ja loput kynnettiin. Koko 21 ha:n ala kylvettiin nelimetrisellä Junkkarilla 31.5.-1.6. Urakoitsijat hoitivat kaikki koneelliset toukutyöt. Ohra kylvettiin edelleen matalaan (+3 cm) ja oraat lähtivät nopeasti kasvuun (pinnalle <7 vrk). Tänä vuonna kyntöä oli sen takia, että ohraa kylvettiin lopetettaville nurmille 18 ha.

Brage-ohraa kylvettiin 247 kg/ha, jolla tuli 545 orasta/m² ja tähtiä n. 600 kpl/m². Käytän normaalia korkeampaa siemenmäärä estämään lisäversontaa, sillä suurin jyväluku on ensimmäisen version tähtissä. Lisäversoja ei ollut, mutta jälkiversontaa ruiskutusurissa oli tänä vuonna liikaakin, ilmeisesti kasvukauden hyvistä olosuhteista johtuen.

Ohrille tyypeä annettiin 79 kg/ha. Siitä tuli naudan lietelannassa 34 kg/ha (20 m³/ha), jonka urakoitsija levitti viime syksynä. Loput tyypeistä on Yaran N26 Hivenestä tai Y3:sta, joita käytin keskimäärin 170 tai 338 kg/ha. Timoteille tyypimäärä oli 72 kg/ha, joka tuli Y3:sta määrällä 305 kg/ha urakoitsijan levittä-

mänä 9.5., eli pari viikkoa myöhemmin kuin viime vuosina.

Fosfori annetaan ohralle osin naudan lietelannassa, koska hyödynnän fosforin karjanlantapoikkeusta. Starttifosforia (P 4 kg/ha) käytin ohralle niillä lohkoilla, joissa se on sallittu. Fosforimäärä oli ohrilla yhteensä 12 kg/ha ja nurmille keskimäärin 7 kg/ha. Naudan lietelanta korjaa myös kaliumin puutetta, joka johtuu heinänohkien poisorjuudesta. Kaliumin määräksi tuli ohrilla 50 kg/ha ja timoteilla 15 kg/ha. Karjanlantaa hyödyntämällä kasvutot ovat olleet satopotentialiltaan paremmat.

Kasvinsuojelu

Rikkakasvit torjuin 25.6. ohralta seoksella Ariane S 1,8 l/ha tai Harmo-

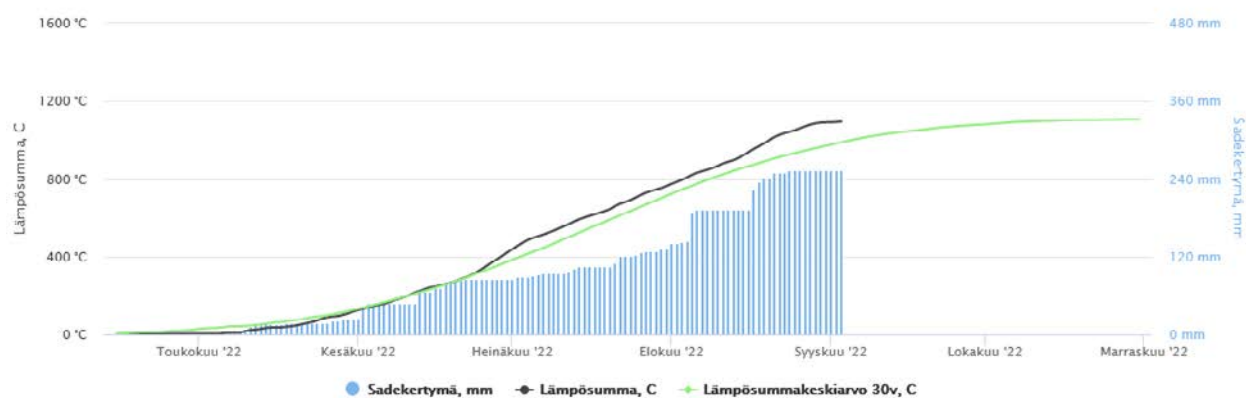
ny SX 15 g/ha + Moddus Evo 0,22 l/ha + Gramitrel B 9,2 l/ha + Priaxor 0,22 l/ha. Vaikutus oli hyvä. Toisella kierroksella 3.7. ruiskutin seoksella Mirador tai Comet Pro 0,1 l/ha + Proline Xprt 0,1 l/ha + Medax Max 0,27 kg/ha + EDTA Strong 5,4 l/ha. Senkin vaikutus oli hyvä. Kolmas kierros ruiskutettiin 9.7. seoksella Mirador tai Comet Pro 0,1 l/ha + Proline Xprt 0,1 l/ha + Moddus Evo 0,1 l/ha + Zoom 1,8 l/ha. Seos toimi, etenkin korrenvahvistus onnistui, koska lakoa oli vain aareja päisteissä. Kasvutot olivat tautivapaita.

Siementimotein ruiskututin urakoitsijalla 21.5. rikkoja vastaan seoksella Ariane S 2 l/ha + Multifluid 5,3 l/ha ja lakoa vastaan 4.6. seoksella Moddus Evo 0,8 l/ha + Multifluid 5,3 l/ha. Seos toimi hyvin. Viherlannoitusnurmen rikantorjunta

teetettiin urakoitsijalla Basagran SG:llä 1 kg/ha 15.7., koska kasvutot perustettiin kesäkuussa ja rikkoja oli. Vaikutus oli hyvä. Nurmien ruiskutti urakoitsija kaluston työlevyiden sekä GPS-ohjauksen takia. Ne takaavat tasaisemman ruiskutusjäljen.

Kasvinsuojelun vaikutukset olivat erinomaiset, koska ohralla kasvutot olivat elokuun loppuun saakka kasvussa. Varsinkin mangaanin vaikutus näkyi parissa päivässä, koska peltojen pH on osin yli 7,0. Timoteikään ei lakoontunut kuin korkeintaan 10 % alalta, joten laontorjunta onnistui erinomaisesti. Parhaimmat timotein tähkät olivat jopa 15 cm pitkiä, jollaisia en ole ennen nähnyt. Toki suurin kiitos onnistumisista kuuluu kuitenkin kasvukaudelle, koska toista täl-

Sade- ja lämpösusma

Kasvukauden 2022 sade ja lämpösusma Toholammin Laitalassa ja Revonlahden 30 v keskiarvo

Tänä vuonna Haapalan tilalla oli viljelyssä Brage-siemenohraa 21 hehtaaria, siementimoteita 11 hehtaaria ja viherlannoitusnurmea vain 3 ha. Kasvukausi oli lämpösummaltaan pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella. Sademäärä oli elokuun lopussa mittaushistoriani (2010-luku) korkein, 378 millillä (231). Toukokuu lopussa satoi ennätysellisen vähän eli 10 milliiä (25) ja elokuussa ennätyspaljon. Kuun alussa tuli 104 mm (37) ja lopussakin 61 mm (36). Tässä oli jo kolme ennätystulosta Haapalan mittaushistoriassa samalle vuodelle. Suluissa edellisvuoden luvut.

laista kasvukautta en muista. Ensi vuonna on varmasti jotain aivan muuta. Parasta kasvukaudessa oli se, että 30 asteen helteet olivat kesäkuun puolella.

Kasvustot

Ohran kasvustot olivat hyvässä iässä kesällä, koska kevään kosteus varmisti sen, että siemenet itivät kohtuullisen tasaisesti. Kesäkuun alun 38 mm sade hukutti alavimmat pellot eli 20 % alasta hukkuu. Kasvustot pysyivät hyvin pystyssä. Lakopaikkoja oli vain muutamissa tuplapäisteissä (muutamia aareja), eli lannoitustaso ja korrenvahvistus olivat kohdillaan.

Kasvustot olivat taas lyhyitä, mutta jostain syystä tähkissä oli pääsääntöisesti yli 50 jyvää (14-19 riviä). Kasvukauden korkean lämpökertymän ja loppukesän edullisten sateiden takia ohrat jatkoivat kasvua pitkään. Timoteilla tähkät olivat pitkiä, ollen pääsääntöisesti 10 cm. Kasvustot olivat erittäin tiheitä, mikä oli erikoista ensimmäisen vuoden nurmille (perustettu 5,3 kg/ha) ja 1,2 metriä pitkiä (90, 120, 110, 60, 100 ja 120).

Sadot

Puinnit urakoitsijan kalustolla ajoituivat ohran osalta 11.-12.9. väliselle ajalle. Puintikosteus oli 16-23 %. Keskisadoksi muodostui 4 203 kg/ha, hehtolitrainoksi 71 kg ja tyypin satovasteeksi 53 kg/N-kg. Tyypin satovaste oli siten reilusti yli oman tavoitteen (50).

Timotei puitiin urakoitsijan kalustolla 26.-27.8. Sadon laatu täyttäneen laatuvaatimukset erinomaisen hyvin. Arvioisin sadon määrän olevan 578 kg/ha, mikä oli yli tavoitteen (450). Tyypin satovaste on yli tavoitteen, 8 kg/N-kg (5,9).

Timotei puitiin sopivaan aikaan, koska puintikosteus oli 13,5 %. Lisäksi tuulet ja vesisateet eivät olleet ehtineet hangata tähkiä vielä liian tyhjiksi ja lämpösomma oli riittävä (1 078 astetta). Oikean puintiajankohdan valinta on timotein siemenviljelyn haastavin osuus. Siinä tasapainoillaan puintikeliä ja varisemisherkkyden välillä. Kysyttäessä, voittaako maa vai isäntä, yleensä maa voittaa. Paitsi tänä vuonna –se oli isännälle neljäs vuosi putkeen. Ensi vuonna nähdään, miten viiden suoran kanssa käy.

Kuivurissa ei kiirettä

Kuivuri on pyörinyt syyskuun puoliväliin mennessä 300 tuntia, kun keskiarvo on ollut 211 tuntia vuodessa. Toisina vuonna sain kuivatua vajaa 1,1 tonnia tunnissa ja viime vuonna 1,8 tonnia tunnissa. Tänä vuonna teho nousi 1,3 tonniin viljaa tunnissa. Tämän vuoden viljat olivat edelleen viime vuotta nopeammin kuivattavia, mutta hehtolitrainoltaan raskaampia (63-75 kg). Kuivaajalla näkyi hyvä kasvukausi siinäkin, että vieraille kuivatavat kilot nousivat viime vuosien määristä noin 100 %. Kasvukausi oli alueellamme hyvä (> 500 vs. 264 tn).

Huippuvuosi

Timotein sato ylitti tavoitteen (450 kg/ha) ja parhailta ohralohkoilla päästiin yli tavoitteen (4 000 kg/ha). Ohrasadon laatu vaikuttaa hyvältä, kun hehtolitraino vaihteli välillä 69-72 kg. Kun huomioidaan, että kiinnitin ohran hinnat kesäkuussa, ohralle tulee huippuvuosi, vaikka kulut ovat tuplaantuneet. Sen minkä tuotantopanosten kallistumisessa menetti, sai kyllä hin-

nassa takaisin. Asia on tarkistettu MM Wisun tuotantokustannuslaskurilla. Edelleenkin markkinatoluden perussääntö toimii eli hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan. Jos siis haluaa hintaa nostaa, kannattaa tarjontaa vähentää.

Kuivaajan käytössä ei ollut ongelmia. Eikä urakoitsijan puinnisakaan. Kaikki työt sujuivat pääosin hyvin niin pellolla kuin kuivaajallakin. Toki kasvinsuojeluruiskusta hajosi viimeisellä kierroksella painemittari, mutta onneksi jesarri piti homman kasassa työn loppuun yön pimeinä tunteina. Kaiken kaikkiaan huippusatu vuosi olosuhteisiin nähden. Lisäksi kaikilla tuotannon osa-alueilla meni hyvin, mitä ei ole koskaan ennen tapahtunut.

Sekin on normaalia, että kasvukaudesta jäi opittavaa, koska tänä vuonna tapahtui asioita, joita ei ole ennen tapahtunut. Kasvukauden ja markkinoiden olosuhteiden perusteella olisi toki voinut odottaa heikompaakin tulosta. Viljelykierto, hivenravinteet ja oikea-aikainen tautitorjunta varmistavat laadukkaan sadon haasteellisissäkin olosuhteissa, kun kasvukausi oli kuitenkin pääosin viljelijän puolella.

Heikki Ojala

Yhteenveto Haapalan tilan viljelytiedoista 2022

Pellon käyttö	p-a	N-satovaste	N	P	K	Sato yht. kg
Ohra	21,3	53	79	12	50	89 350
Timotei	11,4	8	72	7	15	6 000
Viherlannoitusnurmi	2,7		0	0	0	-

MAASEUTU

- TÄYNNÄ MAHDOLLISUUKSIA

ILMAJOKI

- Maatilyrittäjän starttikoulutus (SPV-koulutus), alk. 30.9.
- Maatilyrittäjän johtamiskoulutus (SPV-koulutus), alk. 30.9.
- Tuotantoeläinten tilasiemennys nauta, alk. 8.11.
- Rakennusalan pt, maarakennuskoneenkuljettaja, alk. 5.10.

ÄHTÄRI

- Metsäalan at, jatkuva haku
- metsätalousyrittäjä
- Puutarha-alan at, arboristi, alk. 9.1.2023

pt = perustutkinto | at = ammattitutkinto

Katso kaikki mahdollisuudet: sedu.fi/koulutushaku

sedu YLPEÄSTI
TEKIJÄ

HAKIJAPALVELUT | p. 040 830 2275 | hakijapalvelut@sedu.fi

TILASEKOITUS

-PARANNA TILASI KANNATTAVUUTTA
RÄÄTÄLÖIDYLLÄ JA EDULLISELLA RATKAISULLA

Pohjanmaan Rehujauhatus

- jalostaa viljasi tilakohtaiseksi rehuksi

- ✓ räätälöidyt tilaseokset tarpeiden mukaan
- ✓ korkealaatuiset raaka-aineet
- ✓ nykyaikainen sekoituskalusto
- ✓ tasalaatuinen rehu
- ✓ tuottava rehu
- ✓ luomutuotantoon sopivat rehut
- ✓ yhteistyössä Kärki-Agrin erikoisrehutehdas

OTA
YHTEYTTÄ!

Pohjanmaan Rehujauhatus Oy
Ojantie 7, 85140 Tynkä, puh. 041-444 9374

TEHOKKAAT RATKAISUT SYKSYN KASVINSUOJELUUN

ASIAANTUNTEVA
KUMPPANISI

Credit Xtreme

- Väkevä ja nopeavaikutteinen glyfosaatti
- Erinomainen formulaatio, mukana hyvät kiinnite- ja apuvälineet
- Nopea imeytyminen ja vaikutus juolavehneään
- Tasalaatuinen valmiste, hyvä säilyvyys ja tasainen pisarakoko ruiskutettaessa

Mateno Duo

- Syysviljojen rikkatorjuntaan syksyllä
- Markkinoiden monipuolisin ja laajatehoisin valmiste leveälehtisten rikkojen syystorjuntaan
- Tehoaa myös kylänurmikkaan
- Voi käyttää pohjavesialueilla
- Erinomaiset käyttökokemukset!

Tuotantopankokset • Vilja- ja öljykasvikauppa

Jarmo Aho
0500 289 078

Ari Pakkala
040 677 0430

Juha Kuusisto
040 579 3567

Mika Ristilä
040 540 8027

VILJELIJÄN
AVENA BERNER

Parhaan sadon puolesta

viljelijavenaberner.fi

Pelloilla liikutaan nyt korjuu- ja muokkaukskoneilla. Kosteaa maata ja suuret massat aiheuttavat riskin maan tiivistymiselle.

Maan tiivistyminen vie sato-potentiaalia

Pellolla liikkuaessa aiheutuu aina tiivistymää. Miten suuri vaikutus sillä on peltomaan rakenteeseen, riippuu valinnoista ja olosuhteista. Tiivistymä syntyy, kun maaperään kohdistetaan maata puristavaa voimaa esimerkiksi rengasmassan tai maanmuokkaukseen terän muodossa. Maan ominaisuuksista tiivistymisriskiin ja kestävyteen vaikuttavat esimerkiksi maan kosteus, hienojakoisen aineen määrä ja juuriston määrä. Konevalinnoissa maan tiivistymää lisäävät suuret rengasmassat yhdistettynä korkeaan rengaspaineeseen, voimakas muokkaus ja useat ajokerrat.

ESSI JUOKELA

Tiivistymän poistamisessa olisi ensimmäisenä selvitettävä tiivistymisen syntymisen syyt. Se selviää tarkastelemalla tiivistymän sijaintia pellolla ja kuoppatestin havaintoja: onko ongelma pellon ominaisuuksissa, kuivatuksessa vai koneketjussa.

Kuoppatesti kertoo

Maan tiivistyminen heikentää maan vedenläpäisykykyä ja kaasunvaihtoa. Tiivistymä näkyy kasvustossa hitaampana ja heikompänä kasvuna sekä kosteuden muutosten ääripäinä. Epäiltäessä tiivistymää olisi hyvä tehdä kuoppatesti, jolloin selviää tiivistymän laatu ja syvyys, sekä sen vaikutus kasvuston juuriston kasvuun. Kuoppatestissä maa jaetaan eri kerroksiin ja niiden ominaisuuksia arvioidaan. Tiivistynyt maa sisältää vähän huokosia ja siinä näkyy vähän juuria alempiin kasvukerroksiin. Kasvin pääjuuri pyrkii haakeutumaan syvälle maahan, josta se saa pohjavettä. Tiiviissä kerrok-

sessä pääjuuri tekee voimakkaan mutkan etsiessään huokosta, jonne tunkeutua. Ravinteiden saannin kannalta pääjuuresta haaroitettujen hiusjuurien määrä tulisi olla korkea ja niitä pitäisi olla monessa kasvukerrossa. Hiusjuurien puuttuminen kertoo maasta, jossa on vielä huokosia, joihin pääjuuri kykenee tunkeutumaan, mutta juurta ympäröivä maa on liian tiivistä hiusjuurille. Vanha kasvimaassa ja sen hajoaminen kertoo maan vesitilanteesta ja kaasujen vaihdosta. Kuoppatestejä kannattaa tehdä useampia ympäri tutkitta-

vaa lohkoa, mutta laajempaa kartoitusta tehdessä penetrometri on hyvä apuväline.

Korjaustoimet syiden mukaan

Tiivistymän poistamisessa olisi ensimmäisenä selvitettävä tiivistymisen syntymisen syyt. Se selviää tarkastelemalla tiivistymän sijaintia pellolla ja kuoppatestin havaintoja: onko ongelma pellon ominaisuuksissa, kuivatuksessa vai koneketjussa. Tiivistyneen pellon tilaa voidaan korjata esimerkiksi kalkitsemalla, viljelykierrolla, mekaa-

nisesti ja syväjuurisilla kasveilla. Kalkituksella ja erilaisilla kuiduilla pystytään vaikuttamaan maan vedenpidätykseen sekä murukokoon ja näin myös kantavuuteen. Mekaanisessa muokkauksessa syntynyt tiivistymä murretaan esimerkiksi jankkurilla, jolloin elävä juuristo pääsee tunkeutumaan syvemmälle ja pehmeään maahan. Syvämuokkaus kannattaa suunnitella ajankohtaan, jolloin kasvusto pystyy mahdollisimman nopeasti tukemaan muokatun maan juuristollaan. Muokatulla maalla kannattaa välttää ylimääräistä kulkua, koska muokattu maa on herempää tiivistymään.

Monipuolisuutta kasvivalikoimaan

Nurmiseoksissa olisi hyvä olla mukana syväjuurisia ja runsaasti juurimassaa tuottavia kasveja, jolloin maan multavuus paranee ja pelto kestää paremmin räsitusta. Myös kerääjäkasvin käyttäminen viljoilla suojaa maata renkaan alla ja vähentää maan multavuuden kulumista.

Syksy on hyvää aikaa päivittää viljavuusnäytteet, jolloin ne ovat valmiina kevään kii-reitä varten. Samalla voi peltoja silmäillä myös tiivistymän varalta.

Tero Ävist

Syysilmoitukset 15.9.-27.10.

Ympäristökorvauksen syysilmoitus on avautunut Vipu-palvelussa 15.9.

Viimeinen ilmoituspäivä on torstai 27.10.

Syysilmoitus tehdään lohkoista, joilla toteutetaan pellon talviaikainen kasvipeitteisyys -toimenpidettä. Jo ennen syysilmoituksen lähetyttä voi ilmoituksen avulla suunnitella, mitkä lohkot jäävät kasvipeitteisiksi.

Jos on levittänyt lantaa tai lannoitteita ja haluaa toimenpiteestä korvauksen, ilmoitus tehdään myös lietalannan sijoittaminen peltoon sekä ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen -toimenpiteistä.

Toimenpiteiden vaatimukset ruokavirasto.fi-sivustolta.

Tänä vuonna ekologisen alan kesannoilla on voinut kasvattaa poikkeuksellisesti viljelykasveja. Jos on hyödyntänyt viljelypoikkeusta, voi toteuttaa kevyt-muokkausta ekologisella alalla viljellyn kasvin mukaan.

Lisätietoja QR-koodista

Kipon tilalla härkäpavulla kohti valkuais- omavaraisuutta

Härkäpapu on hyvä typensitojakasvi, joka vaatii pitkän kasvuajan vuoksi aikaisen kylvön. **Esa Kipon** mukaan härkäpavun viljelyssä tärkeintä on kevätkesteuden hyödyntäminen. Härkäpapu käsitellään murskeviljan tapaan ja sekoitetaan lypsylehmien seokseen, jossa rypsi-rouhe on korvattu härkäpavulla. Sisäruokintakaudella 2021–2022 rypsi-rouheen käyttömäärä väheni Kipoilla 24 000 kilolla, kun käytettä-

vissä oli 30 000 kg tuoretta härkäpapumursketta.

Tänä vuonna Kipon tilalla härkäpapua kylvettiin toukokuun puolessa välissä 200 kg/ha. Kylvösyvyys on sama kuin viljalla eli 5–8 cm lajikkeen siemenen koosta riippuen. Lajikkeeksi on valikoitunut erittäin aikainen Sampo, jonka pieni siemenkoko helpottaa kylvöä ja puintia. Härkäpapulohkoille kylvettiin myös kerääjäkasvina valkopilaa 5 kg/ha. – Näillä korkeuksilla härkäpapu menestyy parhai-

ten karkeilla hietamailla. Meillä on hyviä kokemuksia härkäpavun viljelystä puhdaskasvustona, se pysyy hernetä paremmin pystyssä ja tuottaa suuremman siemensadon, kertoo Esa Kippo.

Viljely

Härkäpapu kestää kosteutta eikä ole arka kevähallolle. Se taimettuu 10 vuorokaudessa kylvöstä ja tasainen taimettuminen estää tehokkaasti siemenrikkakasvien leviämistä. Kestorikkakasvit on tor-

juttava ennen härkäpavun viljelyä. Härkäpapua kannattaa kylvää samalle lohkolle vain kerran viidessä vuodessa. Kipot lannoittivat keväällä härkäpapualan lietelannalla (30 tn/ha). Härkäpavun typensidonnin suuruusluokka on 90–150 kg/ha. Hernekärsäkstä torjuttiin taimiasteella ruiskuttamalla Decis EW50 Megaa, jossa tehoaineena deltametriini, 0,1–0,2 l hehtaarille. Yksi torjuntaruiskutus riitti. Etenkin tiheissä kasvustoissa härkäpavun lehtiä vioittaa ja valkuaisstoa vähentää Suklaalaikku-niminen kasvitauti. Kipon tilalla ei ole tehty kemiallista torjuntaa tautia vastaan. Härkäpapukasvuston tuleentuminen alkaa elokuun alkupuolella. Puintiajankohta vaihtelee elokuun lopusta lokakuuhun. Mitä suurempi on eloperäisen maalajin osuus, sitä myöhemmin härkäpapukasvusto tuleentuu. Tilan satotasotavoite on 3000 kg/ha.

Härkäpapu ruokinnassa

Härkäpapu murskataan tuoreena valssimyllyllä, jonka v-veitset murskaavat herne- ja härkäpavun siemenet puintikosteina. – Säilöntäaineena käytämme AIV-Ässää ja varastointi tapahtuu siilossa ja tuu-

Kipon tilalla Kokkolassa on viljelty härkäpapua tänä kesänä 15 hehtaarin alalla. Palkokasveilla parannetaan tilan valkuaisomavaraisuutta ja maidontuotannon kannattavuutta. Korkeatuottoisessa karjassa härkäpapu sopii erinomaisesti kotoisen viljan täydennykseksi korkean valkuais- ja tärkkelyspitoisuuden vuoksi. Palkokasvien viljelyn edut näkyvät myös peltoviljelyssä.

bissa, kertoo Esa Kippo. Härkäpapumursketta lisätään 250 kiloa 3500 kilon seoserään. – Tuoresäilytyn härkäpavun syöttö ajoitetaan kylmimpään vuoden aikaan homehtumisriskin vuoksi. Viime vuonna kahdeksan hehtaarin sato riitti neljäksi kuukaudeksi. Tulevalle sisäruokintaakaudelle 15 hehtaarin alalta korjatun tavaran pitäisi riittää vähintään puoleksi vuodeksi, Esa Kippo arvioi.

Härkäpapu on lypsylehmälle sekä valkuaisen että energian lähde. Härkäpavun valkuaispitoisuus on 300 g ja tärkkelyspitoisuus 380 g kilossa kuiva-ainetta. Rypissä on raakavalkuaista 379 g/kgka ja tärkkelystä 45 g/kgka. Valkuaisen hyväksikäyttöä heikentää härkäpavun korkea pötsihoavuus, koska valkuaisesta 80 % hajoaa pötsissä, kun vastaava luku rypillä on 63 %. Lypsylehmiä ruokintakokeissa härkäpapu on todettu varteenotettavaksi vaihtoehdoksi kotimaisten valkuaislähteiden käytön lisäämisessä. Lypsylehmän ruokinnassa rypsiä voidaan korvata härkäpavulla ilman negatiivisia vaikutuksia syöntiin tai tuotok-

seen. Ruokintakokeessa rypsin ja härkäpavun seos antoi kuitenkin paremman tuotostavasteen kuin pelkkä härkäpapuseos.

Anna-Riitta Leinonen

Lähteet:

Valkuaisrehujen tuotanto ja käyttö. ProAgria Keskusten Liiton julkaisuja nro 1108.

Luomutilan valkuaiskasviopas. Julkaisija Luomuliitto ry.

Härkäpavun vaikutus lypsylehmiä maitotuotukseen Anne Anttila Maisterintutkielma. Helsingin yliopisto. Maataloustieteiden laitos.

Puitavat palkokasvit voidaan korjata, kun siemenen kosteus on 22-24 %. Härkäpavun palot ovat mustia ja lehdet ovat pudonneet. Korjuukypsinä palkokasvien palot avautuvat ja siemenet sinkoavat ympäristöön.

Mika Kippo kertoo, että hyvin tuleentunutta härkäpapua päästiin puimaan syyskuun toisella viikolla. Härkäpavun puinti onnistuu, kun varstasilta on auki ja puintivälystä suurennetaan, kelanopeutta pienennetään, puhallus on suurella ja silpun pituutta lisätään.

ÄlyNauta
kpedu
Agria

Älykkäät ja kestävätkä toimintamallit maidontuotannossa

Utareterveyden hallinta käytännössä
Tule mukaan pienryhmään, jossa yhdessä asiantuntijoiden kanssa perehdyt, millä tavoin voit omassa navetassasi päästä hyvään utareterveyteen ja ylläpitää sitä.

Ohjelma:

- 1. Tapaaminen 12.10.2022
 - Seuranta ja toimintatavat
 - Bakteerit ja lääkitykset
 - Vedinkasto
 - Utareterveyden hinta
- 2. Tapaaminen 1.11.2022
 - Umpilehmät: umpeutus, lääkkeiden käyttö, olosuhteet
 - Tiineet hiehot, olosuhteet
 - Havaintoja navetalla
- 3. Tapaaminen 10.11.2022
 - Ruokinnan vaikutus
 - Vastustuskyky VIC-lehmällä
 - Havaintoja navetalla
- 4. Tapaaminen 23.11.2022
 - Lypsyn vaikutus
 - Tautisuojaus: eläinten ostot ja muu suojaus
 - Ympäristön olosuhteiden vaikutus
 - Havaintoja navetalla

Tavoitteena kokoontua myös osallistujien tiloilla. Hinta 100 e / tila (alv. 0 %).

Pienryhmän vetovastuussa:
Katja Kellokoski, Maidontuotannon erityisasiantuntija, ProAgria
Heidi Kyösti, Tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoidon erikoistuva eläinlääkäri

LISÄTIETOJA JA ILMOITTAUTUMISET :

Katja.kellokoski@proagria.fi / 040 8492870

ÄlyNauta
kpedu
Agria

Älykkäät ja kestävätkä toimintamallit maidontuotannossa

Ajankohtaisia koulutuksia ja julkaisuja, webinaaritallenteita, videoita, podcasteja, navettaposteja löytyy hankkeen kotisivuilta: www.kpedu.fi/alynauta

ÄLYNAUTA KOULUTTAA VIELÄ TÄMÄN SYKSYN!

3.10 klo 10-15 Kannus Ammattiopisto
Sorkkaterveyden hallintaa maitotilalla - Havaintoja ja hoitoa tilalla, koulutuspäivässä mukana Teollisuushankinta

Miten voimme ylläpitää hyvää sorkkaterveyttä ja tarttua akuutteihin tilanteisiin nopeasti? Ontumisten havainnointia, olosuhteita, akuuttia sorkkahoitoa ja pohdintaa miten hoidetut sorkat ovat parantuneet. Kouluttajana sorkkahoitaja Heli Gröhn. Koulutuspäivässä mukana myös Teollisuushankinta esittelemässä sorkkahoitotuotteitaan. Koulutus maksuton. Kahvitarjoilu.

24-25.11 Kannus Ammattiopisto
Teurassorkkapäivät

Demopäivien aikana opit, kuinka voit ylläpitää sorkkaterveyttä ja hoitaa akuutit sorkkavaivat itse. Lisäksi opit tekemään sorkkasiteen sekä sorkka-kengityksen. Koulutuksessa käydään läpi myös toiminnallista sorkkahoitoa. Hinta 130 € / tila (alv. 0 %)

Syksy 2022 Pienryhmät 12.10., 1.11., 10.11. ja 23.11.
Hiipivätkö tankin solut hiljalleen ylöspäin? Vielä tänä syksynä mahdollista osallistua Utareterveyden hallinta käytännössä (4 tapaamista) – pienryhmään.

Jälleen on hyvä aika miettiä, kuinka säilörehun korjuu onnistui tänä vuonna. **Pelloilta ruokintapöydälle – Mitä maksaa Mansikin ruokinta? (4 tapaamista) –** pienryhmässä lasketaan ryhmäläisten säilörehun tuotantokustannus ja pohditaan yhdessä asiantuntijoiden kanssa keinoja tuottavampaan nurmisatoon, niin kasvilajikkeiden kuin maan kasvukunnon kautta!

Molemmat ryhmät aloitetaan lokakuussa. Ilmottaudu rohkeasti mukaan!
Hinta 100 € / tila (alv. 0 %)

Webinaari
Energian optimointi navetassa – vaarantamatta eläinten hyvinvointia ja tuottavuutta

Kotimaan retki
Tutustumisretki separointijae- ja hiekka kuivikkeena

Lisätietoja:

Maarit Kärki: maarit.karki@kpedu.fi / 040 8085540
Tuija Korpela: tuija.korpela@proagria.fi / 044 4811434
Katja Kellokoski: katja.kellokoski@proagria.fi / 040 8492870

Utareterveys robottitilalla

Robottilypsyissä utareterveyttä mitataan maidon värillä ja sähkönjohtavuudella. Myös solupitoisuuden määrittäminen on mahdollista. Kun tietyt laite- ja tilakohtaiset kriteerit mittaustuloksissa ylittyvät, järjestelmä antaa huomautuksen mahdollisesti tulehtuneesta neljänneksestä. Se voi myös ohjata maidon automaattisesti erilleen tilasäiliöön menevästä maidosta. Tallaisiin huomautuksiin tulee puuttua heti.

Useita syitä solujen nousulle

Maidon somaattiset solut kertovat utareen tulehdusvasteesta. Lehmä voi käydä lypsällä liian harvoin tai liian usein. Liian lyhyt lypsävälly rasittaa utareta ja vetimiä. Liian pitkä väli altistaa bakteerien lisääntymiselle utareessa. Vetimissä voi olla vaurioita tai niitä ärsyttää esimerkiksi korkea alipaine. On normaalia, että solut nousevat loppulypsyaudesta, kun maitomäärä vähenee. Poikimisen jälkeenkin solut voivat olla koholla n. 10 vrk. Solutavasta neljänneksestä on tärkeää ottaa utareulehdusnäyte, tarvitsi sitä hoitaa tai ei. Robottilypsyissä jopa 75 % utareulehduksista saattaa jäädä huomaamatta. Aktiivisuusmittari voi olla paras keino havainnoida tulehdus. Lehmä voi olla niin sairas, ettei käy robotilla, jolloin robotin hälytyksiä nousseesta solutasosta ei ole. Esimerkiksi kolibakteeritulehduksen oireet voivat pahentaa lypsyn välillä. Terve lehmä tuottaa hyvin maitoa ja on aktiivinen lypsällä kävijä.

Utareulehduksen hinta

Utareulehdus on edelleen yleisin ja kallein lypsylehmien tuotossaira. Sen ennaltaehkäisy on halvin hoitokeino. Tulehduksen hinta

riippuu tulehduksen vakavuudesta, laktaatiovaiheesta ja tilan maidon hinnasta. Kustannuksia muodostuu maitotuotoksen tippumisesta, eläinlääkärin ja lääkkeiden kustannuksista, sivuun lypsetystä maidosta, ylimääräisestä työstä ja ennen aikaisesta poistosta. Korkean soluluvun lehmällä voi olla piilevä utaretulehdus, jolloin maitotuotosta menetetään sen vuoksi. Utareulehduslehmää ei kannata poistaa ennen 5. tuotantokautta, vaikka se sairastuisi useammankin kerran. Tätä perustellaan sillä, että uudistuseläimet ovat arvokkaita. Tartunnallista utaretulehdusta sairastavan lehman poisto karjasta on kustannustehokkaampaa.

Bakteerit

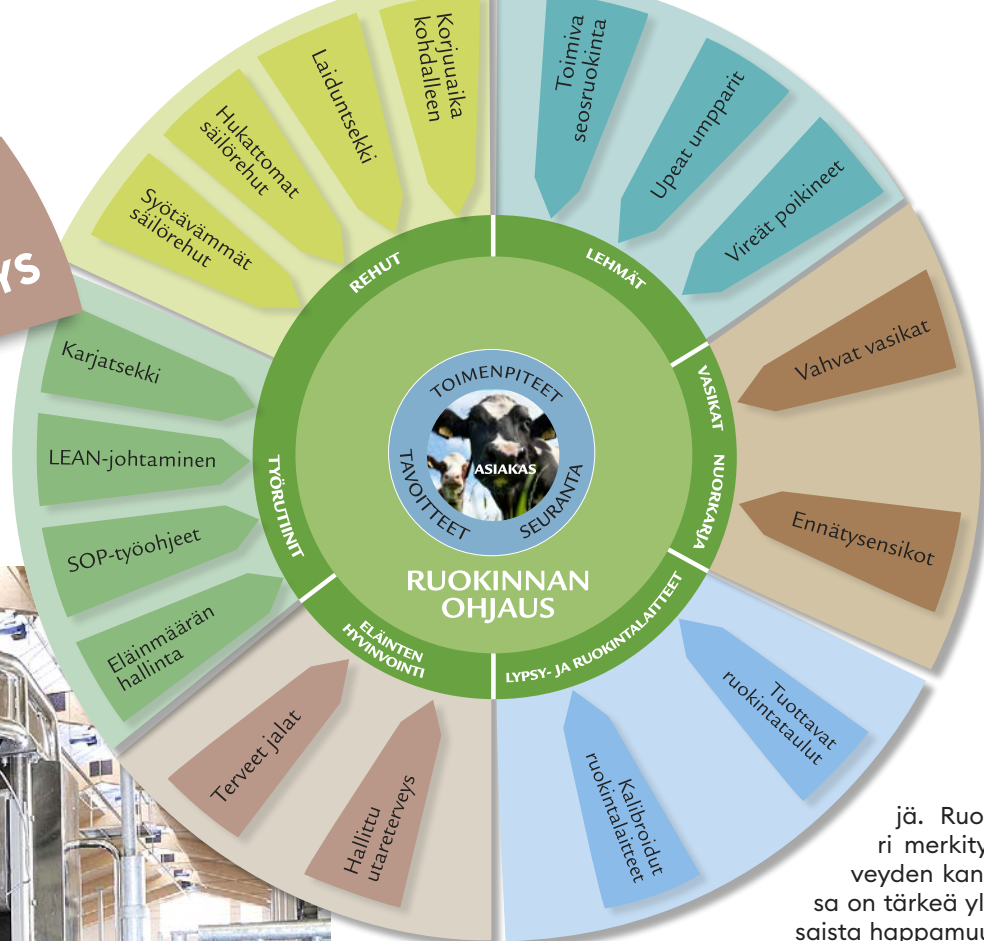
Utareulehduksen aiheuttajabakteerit jaotellaan ympäristöperäisiin ja tartunnallisiin. Tartunnallisia ovat esimerkiksi stafylococcus aureus, kns tai streptococcus agalactiae. Nämä bakteerit tarttuvat helposti lypsässä maidon välityksellä. Pienikin määrä bakteeria riittää tartuttamaan. Elhäisyssä erittäin tärkeää ovat olosuhteet ja lehman vastustuskyvyn vahvistaminen. Robottilypsyissä tärkeää on kiinnittää huomiota robotin toimintaan: toimivatko höyrypuhdistusjärjestelmät ja puhdistuvatko harjat ja pesukupit kunnolla. Tärkeää on, ettei saastunutta maitoa pääse terveen lehman utareeseen. Vetimien tulee olla kunnossa ja tilanteeseen sopiva vedinkasto käytössä.

Ympäristöperäisiä bakteereja ovat esim. streptococcus uberis, escherichia coli tai klebsiella. Bakteerit voivat tarttua lannasta, kuivikkeista, rehusta tai vedestä. Näiden bakteerien ennaltaehkäisyssä tärkeää on puhtaat olosuhteet ja hyvä lehmien vastustuskyky.

Utareterveys hallintaan

Utareulehdusten ennaltaehkäisy tulee halvemmaksi, kuin tulehdusten hoito. Hallittu utareterveys -täsmäpalvelu auttaa tulehdusten ennaltaehkäisyssä. Hallittu utareterveys -täsmäkäynnillä käydään läpi soluttavat lehmät sekä karjassa esiintyvät utareulehdusbakteerit. Käynnillä tehdään puhtausluokitus, missä katsotaan lehman yleistä puhtautta sekä utareiden puhtautta, samalla käydään läpi vedinten sekä kintereiden kunto ja mietitään konkreettisia keinoja parantaa utareterveyttä. Täsmäpalvelu voidaan toteuttaa myös yhdessä eläinlääkärin kanssa.

HALLITTU UTARETERVEYS

© MAASEUTUVERKOSTO, MARTINA MOTZBÄUCHEL

Hoito parhaalla mahdollisella tavalla

Lehmän sairastuessa on tärkeää selvittää aiheuttajabakteeri ja sen penisilliiniherkkyys. Tiedostamalla tilalla esiintyvät aiheuttajabakteerit, voidaan uusien utaretulehdusten tarttuminen ennaltaehkäistä ja estää bakteerien kasvu navettaympäristössä.

Ruokinta ja olosuhteet kuntoon

Terve lehmä tuottaa hyvin maitoa ja on aktiivinen lypsällä kävi-

jä. Ruokinnalla on suuri merkitys myös utareterveyden kannalta. Ruokinnassa on tärkeää ylläpitää pötsin tasaisista happamuutta. Lehmät hyötyvät vastustuskykyä vahvistavasta seleenistä ja E-vitamiinista. Vapaasti saatavilla oleva ensiluokkainen säilörehu on ruokinnan perusta. Homeinen ja lämmennyt rehu aiheuttaa vain ongelmia. Puhdaat vesialtaat, ruokintapöytä ja seosrehuvaunu auttavat ehkäisemään tulehduksia. Myös umpilehmän ruokinta tulee optimoida niin, että siinä on riittävästi valkuaista, energiaa ja kivennäisiä.

Katja Kellokoski

Robottineuvonnalla ja robottitilojen kehitysohjelmalla tuloksia

Robottineuvonta tuo apua tilan akuutteihin robottiongelmiin. Robottitilojen kehitysohjelmalla suunnitellaan haluttua kehityskaarta ja pyritään välttämään ongelmia jo ennakkoon.

Robottinavetassa voi tulla eteen melkein mitä vain. Robottineuvonta on räätälöityä hetkessä elävää asiantuntijapalvelua, jolla pyritään auttamaan akuuteissa ongelmissa. Robottielämässä vaihtelua riittää: se mikä toimi pari kuukautta sitten, ei toimi enää niin hyvin tai ei lainkaan. Ruokintataulukot ja lypsyluvat kannattaa tarkastuttaa asiantuntijalla säännöllisesti. Jokainen tila on uniikki, eikä yhtä oikeaa ratkaisumallia robotin asetuksiin ole. Asiantuntija tietää myös ratkaisuja ja toimintamalleja, joita tilalla ei ole ehkä hoksattu ajatellakaan.

Robottineuvontaa ennen robotin tuloa

Robottineuvontaa kannattaa ottaa jo ennen kuin robotti on tullut tilalle. Suunnitteluvaiheessa olevaan navettaan on helpompaa tehdä muutoksia kuin valmiiseen. Robottilypsyyn siirtyvää yrittäjää voidaan auttaa kartoittamalla tilakohtaisia riskitekijöitä. Pohjapiirrosta tarkastellessa voidaan miettiä, miten lehmät kulkisivat mahdollisimman jouhevasti robotille. Sujuva eläinliikenne johtaa onnistuneeseen robottilypsyyn. Ilman piirustuksiakin voi nykyisessä navetassa tulkita riskitekijöitä ja navetan olosuhteita.

Kehitysohjelma

Robottitilan kehitysohjelmalla tuetaan ja tarjotaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja, joilla yhdessä asetettuihin tuotanto- ja taloustavoitteisiin päästään. Kehitysohjelmassa voidaan yhdistää eri osa-alueita maidontuotannosta, peltoviljelystä, taloudesta ja johtamisesta. Kehitysohjelman tärkein tavoite voi olla esimerkiksi yrittäjien toivoma työajan vähentäminen tai tuotoksen nostaminen. Tavoitteita asetetaan yleensä muutama, joita kohti suunnataan yhdessä. Välitsekauksilla tarkastellaan asiantuntijatiimin edistymistä ja reagoidaan tilanteeseen. Kehitysohjelman keskiössä ovat yrittäjät ja heidän toiveensa.

Sonja Pyykölä

SONJA PYYKÖLÄ

Rautiaisten rohkeat askeleet

Talviaisenmäellä Toholammin Sykäräisissä oli 1800-luvulla vain yksi veljesten omistama tila. Historian saatossa ja perheiden kasvaessa tila jaettiin kahtia. Sukupolvet ja tuotantosunnat ehtivät vaihtua, kunnes tilat tänä vuonna yhdistyivät.

Piiia-Maria ja Jarkko Rautiainen aloittivat tilanpidon sukupolvenvaihdoksen jälkeen vuonna 2006. Emolehmien rinnalle tulivat lypsylehmät, kun vuokrattava navetta löytyi vuonna 2014. Samalla ostettiin talon karja, jota määrätietoisesti jalostettiin. Parsinavetassa lypsettiin kolmesti päivässä, eikä itseä päästetty helpolla, vaikka kotona oli emokarjan lisäksi hoidettavana kuusi lasta. Kolmisen vuotta sitten lapsimäärä kasvoi vielä neljällä sijaislapsella.

Yllätysinvestointi

– Viime syksynä poikamme **Herman** tuli maatalousyrityksemme osakkaaksi. Samalla emonavettaan alettiin suunnitella remonttia ja laajennusta, Piia-Maria kertoo. Naapurin isäntä, Markku, oli mukana suunnittelemassa, mittomassa ja piirtämässä. – Joulukuussa 2021 Make istahti pöydän ääreen ja loihe lausumaan: ”Meidän tila on myynnissä ja me toivotaan, että te ostatte sen”, kertoo Piia Maria vuodenvaihteen yllätyskäännettä. **Markku ja Mika Brandt** olivat rakentaneet vuonna 2015 yhden robotin navetan ja vanha navetta oli saneerattu nuorkarjalle. Peltopuolelle oli tehty merkittäviä satsauksia. Tila oli kaikin puolin kovassa iskussa. Markku lupasi auttaa Rautiaiset alkuun siirtämällä heille tietonsa karjasta ja laitteista. Lypsynavettaan asennettiin toinen robotti, umpilehmät siirrettiin muihin navetoihin ja vuokranavetan karja siirtyi robottilypsyyn.

Pellot

Tilan peltoala on kasvanut 70 hehtaarilla, 180 hehtaariin. Nyt viljellään säilörehunurmea, suojaviljana on ollut kaura, joka aiemmin on paalattu nuorison evääksi. Tulovina vuosina vaihtunee puitava

ohraan, jolloin saadaan lypsäville enemmän ruokaa omasta maasta. Samalla hoituu tarvittava kuivike.

Työnjako toimii ja tieto kulkee

Piia-Maria kertoo, että nykyisin voidaan ottaa muutaman päivän omia lomia, kun työn kuormittavuus on helpottunut. Tarvittaessa navetat hoitaa yksin. Eläinmäärä pyörii 200 nurkilla. Palkattua työvoimaa ei enää ole. Työnjako vaihtuu tammikuussa, kun Herman astuu valtion palvelukseen. – Aamuruulla käydään läpi päivän työasiat ja jos joku on saanut mielestään huikkeen idea, se heitetään ilmoille. Joskus siitä otetaan heti koppi, joskus asia jää hautumaan ja siihen palataan myöhemmin. Jos asia pitää hoitaa, sovitaan kuka sen hoitaa, Piia-Maria kertoilee.

Navetatekijöiden whatsapp-ryhmä on hyvä apu, siihen on liitetty myös perheen tyttäret, jotka välillä käyvät lehmä hoitamassa. Robottien maitomäärät, kassan tilanne ja erilaiset raportit kertovat miten menee. Kannattavuuslaskelmia on teetetty aiempina vuosina ja tullaan teettämään edelleen. Talousneuvonta koetaan tilalla tärkeänä.

Omavaraisuuteen pyritään

Kustannusten nousu huolettaa Rautiaisia. Jos nousu olisi konkretisoitunut kunnolla ennen kuin tilakaupoista alettiin edes puhua, olisi vahva vaihtoehto ollut lopettaa karjan pito. – Näimme peltojen ja navetan sijainnin vuoksi tilakaupan mahdollisuutena. Sähköomavaraisuuteen pyritään, kovasti odotamme aurinkopaneelien asennusta, tuumii Piia-Maria. Navetassa käytetään separoitua lietettä kuivikkeena, sekin lisää omavaraisuutta.

Liisa Koskela

Lisää Rautiaisten tilan tapahtumista voi seurata Instagramissa tunnuksella Orava_ahontila.

TALVIAISEN TILAN TYÖNJAKO

Herman: pellot, rehustus,
jako ja haku

Jarkko: väkirehut, säätö ja
tilaus, talous ja hankinnat

Piia-Maria: eläinrekisteri,
siemennykset ja terveys

PIIA-MARIA RAUTIAINEN

PROAGRIAN TIIMI:

Liisa Koskela: strateginen
suunnittelu ja sparraus

**Katja Kellokoski ja
Heidi Lehkonen:** automaat-
tilypsyn käyttöönotto ja
ruokinnan ohjaus

Aurinkosähkö- järjestelmä sopii maatiloille

Aurinkosähköjärjestelmä kiinnostaa maatalousyrittäjiä tällä hetkellä erityisen paljon. Jos haluaa saada päätöksen maatalousinvestoinnin rahoituksesta vuoden 2022 puolella, hakemus tulee tehdä viimeistään 15.10.2022. On arvioitu, että seuraavan kerran haku voidaan avata Hyrrä-asiointipalvelussa vuoden 2023 ensimmäisten kuukausien aikana.

Aurinkopaneelien avulla tuotetaan sähköä auringon säteilyenergian avulla. Invertteri muuntaa paneelien tasasähkön verkkoon soveltuvaksi vaihtosähköksi. Järjestelmä tuottaa sähköä myös pilvisellä kelillä. Joului- ja tammikuu ovat alhaisimmat tuoton ajankohdat. Aurinkosähköjärjestelmällä voi korvata osan tarvittavasta sähköstä. Keski-Pohjanmaalla parhaimmillaan aurinkosähköjärjestelmällä korvataan noin 20-25 % maatilalla käytetystä sähköstä.

Aurinkoenergiaan tukea

Aurinkosähköjärjestelmän kannattavuuden perusta on mahdollisimman suuri tuotetun sähkön käyttö omassa maataloustuotannossa. Sähkön energiamaksu ja siirtomaksu jäävät pois. Maatalouden käyttöä varten hankittu aurinkosähköjärjestelmä on energiainvestointitukikelpoinen (tuki tällä hetkellä 40 %). Aurinkopaneelien hinnat ovat kovan kilpailutilanteen vuoksi edullisempia kuin vielä muutama vuosi sitten, vaikka järjestelmien hinnat vaikuttaisivat olevan tällä hetkellä nousussa. Ylijäämäenergia syötetään valtakunnan verkkoon ja siitä maksetaan markkinahinta. Sähkön markkinahinta on nyt erittäin korkea. Suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon, että järjestelmän käyttöaika on noin 25-30 vuotta.

Suunnitteluun apua

ProAgrian energia-asiantuntijat tekevät selvityksiä aurinkosähköjärjestelmän soveltuvuudesta maatilalla sähkön tuotantoon arvioimalla kannattavuutta, sopivaa kokoluokkaa ja järjestelmän tuottoa asennuspaikkojen ilmansuunnan sekä asennuskaltevyyden perusteella. Energia-asiantuntijan laatima selvitys voidaan tehdä Neuvo-palvelulla. Ely-keskukset edellyttävät ulkopuolisen energia-asiantuntijan laatiman lausunnon investoinnista investointitukihakemukseen. Aurinkosähköjärjestelmään vaadittavan liiketoimintasuunnitelman laativat ProAgrian talousasiantuntijat.

Keski-Pohjanmaalla aurinkosähköjärjestelmä on yleensä kooltaan 20-50 kWp. Sähkön tuotto näillä järjestelmillä

JARI TIKKANEN

Aurinkosähköjärjestelmä sopii kohteisiin, joissa päiväsaikaan käytetään sähköä. Havaintojen perusteella ne soveltuvat hyvin myös lypsiasema- ja parsinavetan sähkön tuotantoon.

Aurinkosähköjärjestelmän voi perehtyä Tietolinkki-hankkeen aurinkosähköjärjestelmä maatilalle aineistoista: QR-koodilla Aurinkosähköjärjestelmä maatilalle 28.1.2022 -materiaalit

on noin 15 000-44 000 kWh vuodessa. Minimikoko on yleensä ollut noin 21 kWp ja maksimi tilan sähkön käytön mukaan. kWp tarkoittaa kilowattipiikkiä eli aurinkosähköjärjestelmän huipputehoa eli kapasiteettia. Esimerkiksi yhden kilowattipiikin järjestelmä pystyy tuottamaan enintään yhden kilowatin tehon laboratoriolosuhteissa. Käytännössä tuotanto voi jopa ylittää hetkellisesti nimellistehonsa suotuisissa olosuhteissa.

ProAgrian energia-asiantuntijoiden kanssa kannattaa selvittää aurinkosähköjärjestelmän soveltuvuus omalle maatilalle. Järjestelmällä korvataan ostettavaa sähköä ja ne soveltuvat yllätävän hyvin maatilojen toimintaan.

Jari Tikkanen

Lietesäiliöt, jopa 10 000 m³

Lietekuilut

Laakasiilot

Ruokintakourut

Eristetyt ja eristämättömät
betonielementit

Betonipilarit ja -palkit

JAKOBETONI.FI

JOHAN BAST

044-2942350

johan.bast@jakobetoni.fi

TeeJii Pyykkönen Oy on nyt

Palvelut

- * Laserleikkaus
- * Särmäys
- * Sorvaus ja jysintä
- * Hitsaukset
- * Hiekkapuhallus
- * Pulverimaalaus
- * 3D-suunnittelu

JiiTee -tuotteet

- * Tornit
- * Täyttöpurkaimet
- * Varaosat
- * Täyttölietsot
- * Imurit
- * Rehuleikkurit
- * ja paljon muuta

Pöyliöjärventie 5, 98120 Kemijärvi
Puh. 050 3313 678, mika.palojarvi@paltekmetal.fi

paltekmetal.fi

UUTUudet!

KETOFORST Xtreme V2

KETO150 Karate Multi

www.kone-ketonen.fi

RASKASKONEKORJAAMO

J&H KONETIIMI KY

Poleentie 10, Sievi As.

☎ 044 253 0129

- TRAKTORIT
- KAIVINKONEET
- METSÄKONEET
- KUORMA-AUTOT
- MAATALOUSKONEET
- DIESELPUMPPUJEN KUNNOSTUKSET

**MEILTÄ RASKAANKALUSTON
VARAOSAT KILPAILU-
KYKYISEEN HINTAAN!**

www.raskaskonekorjaamo.fi

Mitä väkirehu saa maksaa?

Kuluneen vuoden tuotantopanosten hintojen nousu on koetellut tiloja ja pakottanut miettimään entistä tarkemmin, millä eläimet kannattaa ruokkia. Ruokinnan optimointi ja suunnittelu eivät ole uusia asioita – sitä on tehty jo aikaisemminkin, mutta sen tärkeys on korostunut entistä enemmän.

Rehunäytteillä liikenteeseen

Tilan ruokintastrategia määrittelee sen, millaisia rehuja ruokinnassa voidaan käyttää. Ostoslista vaihtelee sen mukaan, onko tilalla omaa viljaa, valkuaiskasveja vai perustuuko ruokinta täysrehuun. Rajoja asettavat myös olemassa

olevat varastot: millaisia rehukomponentteja tilalla voidaan varastoida ja kuinka paljon kerrallaan.

Kun väkirehujen tai ostorehujen tarkempaa valintaa tehdään, oman tilan lähtökohdat kannattaa selvittää. Syötettävät karkearehut ja muut komponentit, kuten vilja tai herne, kannattaa analysoida. Kun nämä ovat selvillä, osataan etsiä sopivia rehuvalintoja. Perusrehujen analysoinnista, mukaan lukien tarkkelys- ja kivennäisanalyysistä muistutetaan useasti, mutta ei turhaan – tiedossa on heti, jos jotain tarvitsee täydentää muulla ruokinnalla.

Euroille vastinetta

Tarpeiden mukainen ruokinta on

hyväksi nautan terveydelle ja lisäksi taloudellisesti järkevää. Esimerkiksi täysrehuissa vaihtelevat paitsi tonnihinnat, myös koostumukset. Rehun ravintoarvot ovat yhteydessä käyttömääriin, jolloin rehuja vertaillaessa tonnihinta ei ole ainoa mittari kannattavimman rehun valinnassa. Ruokinnan optimoinnin lisäksi rehujen kilpailuttaminen ja vertailu kannattaa hyödyntää. Rehuvertailun pohjana ovat analysoidut omat rehut. Rehuvertailua kannattaa tehdä etenkin silloin, kun esimerkiksi sama karkearehu kestää pidemmän aikaa. Kun vaihtoehdot ovat selvillä ja tarjoukset kysytyt, tehdään varsinainen rehuvertailu.

KarjaKompassissa optimoinnin

perusteena on maitotuoton ja rehukustannuksen erotus. Ohjelmalla voidaan haarukoida muun muassa käyttömääriä, vaikkapa kuukauden kilomääräistä kulutusta. Suunnittelun ja toteutuksen lisäksi on tärkeää seuranta kuinka valitut rehut soveltuivat ruokinnallisesta näkökulmasta ja millaiset toteutuneet rehukustannukset olivat. Seurantatietojen avulla voi seurata tilannetta tasaisin väliajoin, yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.

Johanna Malinen

OVET JA IKKUNAT

Lehti-, pari-, taitto-, liuku-, liukupalo-ovet ja ikkunat. Maatalouteen kuumasinkittynä.

Aukipitolaite

VAHVA KOTIMAINEN,
KOTIMAISTA TYÖTÄ.

MIEDON METALLI
Teräs- ja ikkunat

020 787 9650 • www.miedonmetalli.fi

Seuraa,
tykkää ja tägää
meitä somessa

@ProAgria
#proagria

KUMINA – HYVÄ VAIHTOEHTO VILJELYKIERTOON

KIINNOSTAAKO SOPIMUSVILJELY?

Soita 050 444 0524, Kjällberg

www.carawayfinland.fi

Caraway Finland

Lue lisää - tilaa kirja!

www.proagriaverkkokauppa.fi

Ruokinnan ohjausta uudella twistillä Harjulan Maito Oy:ssä

Vaikka rehukustannukset ovat maitotilojen suurimpia menoeriä, niihin voi omalla toiminnalla vaikuttaa. Hyvälaatuinen säilörehu on kaiken lähtökohta. Ruokintaa optimoimalla saadaan enemmän irti omista rehuista ja löydetään sopiva täydennys, jolloin lopputuloksena on tavoiteltu tuotostaso ja samalla säästetään rehukustannuksissa. Näin on tehty myös Harjulan Maito Oy:ssä Kauhavalla.

Keväällä Harjulan Maito Oy:n osakas **Marko Hautamäki** soitti ja pyysi apua yrityksensä maidontuotannon kehittämiseen. Hautamäellä ja yrityksen toisella osakkaalla **Jukka Teppola** on syyskuussa 2021 käyttöönotettu kahden robotin navetta, jonka tuotanto kaipasi viilausta. Yhteistyö polkaistiin käyntiin Teams-palaverilla, jossa käytiin läpi sekä Markon että Jukan toiveet ja tavoitteet tuotannon suhteen. Palaverin perusteella suunnitellin tilan tarpeita vastaavan räätälöidyn palvelukokonaisuuden.

Fyysinen etäisyys ei ole haitannut, sillä kuukausittaiset seurannat ja palaverit ovat hoituneet kätevästi etäyhteyksiä hyödyntäen. – Yrittäjille on tehty kyllä helpoksi tämä homma tällä lailla. Etänä voidaan pitää palaveria ja tarvittaessa myös paikan päällä voi suunnitella asioita, toteaa Jukka. Yhteyttä pidetään myös Whatsapp-ryhmässä, jolloin tieto tavoittaa jokaisen ja tiedetään missä mennään.

Asiantuntijan avulla ruokinta kohdalleen

Tilalla on uuden investoinnin myötä siirrytty aperuokintaan. – Mehän oltiin ihan pihalla uudesta touhusta, kun ei ollut kokemusta aperuokinnasta eikä eri tuotantovaiheiden tarpeista, muistelee Jukka. Ensimmäisen kuukauden aikana ruokintaa muutettiin paremmin karjan tarpeita vastaavaksi ja kohonneen maitotuotoksen ja maidon pitoisuuksien myötä maidontuotannon kate parani 3400 € / kk. – Säätetyt eurot voidaan sijoittaa sinne, missä niille on todellinen tarve, toteaa Marko tyytyväisenä.

Säilörehunäytteitä otetaan nyt säännöllisesti ja apereseptejä muutetaan aina tarvittaessa. – Helppoa on ollut, kun on voinut vaan laittaa uutta rehunäytettä menemään niin uusi resepti on tullut ohjeiden kanssa, kertoo Marko. Lisäksi seurantalaskelmilla seu-

rataan ruokinnan toimivuutta ja rehu-kustannusten tasoa. – Laskelmista on hyvä seurata tunnuslukuja ja niiden kehittymistä. Tietää paremmin, milloin reagoida ja mihin, Jukka täsmentää.

Ostorehukustannukset kuriin

Koska oma säilörehu toimii koko ruokinnan pohjana, sen laatuun päätettiin panostaa. – Tällä satokaudella on koitettu ennakoida tulevaa sisäruokintakautta ja keskittyä saamaan hyvälaatuista säilörehua varastoon samalla kun on huomioitu eri eläinryhmien tarpeet, Jukka kertoo. Korjuuajanäytteiden pohjalta saatiin määritettyä optimaalista korjuuajankohtaa ja raaka-ainenäytteiden perusteella onkin tiedossa edellistä vuotta parempaa säilörehua. Laadukkaan säilörehun avulla tulevan talven ostorehukustannus pysyy maltillisena.

Räätälöity kokonaisuus tuonut toivotun tuloksen

Tilakohtaisesti räätälöity palvelu huomioi tilan vahvuudet, hyödyntää niitä oikeissa paikoissa ja kehittää heikompia kohtia. – Totta kai Heidin tarjoamat palvelut maksaa, mutta on niille saatu vastinnettakin, Marko toteaa naurussa suin. – Suositellaan tätä toimintamallia muillekin, se avartaa omaa näkemystä ja ajatusmaailmaa, toteavat Marko ja Jukka yhdestä suusta. – Varsinkin nämä tilakäynnit on olleet tosi hyviä, koska ulkopuolisen silmät näkevät asioita aina eri tavalla kuin mitä itse näkee, tuumii Marko.

Tilatiimitoimintamalli mahdollistaa yhteistyön tilanväen ja eri organisaatioiden asiantuntijoiden välillä. Näin on toimittu myös Harjulan Maito Oy:ssä, jossa kasvi- ja talouspuolen neuvontaa hoitavat ProAgria Etelä-Pohjanmaan asiantuntijat.

Heidi Lehkonen

ProAgrian asiantuntijatiimi maatalousyrittäjän tukena

Elämme ennalta arvaamattomien tapahtumien keskellä. Kuka olisi kaksi ja puoli vuotta sitten osannut varautua maailmanlaajuiseen pandemiaan, Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa tai sähkön rajuun hinnannousuun? Samanaikaisesti maailman ruokavarastot ovat tyhjenemässä ja alkavan sisäruokintakauden näkymät ovat muuttuneet sumuisiksi.

Maatalousyrittäjien kohdalla isoin yllätys on maatalouden tuotantopanosten ja maataloustuotteiden hintaralli. Mitä tehdä tässä poikkeuksellisessa tilanteessa? Millainen ruokinta on kotieläintilalla optimaalisin ratkaisu? Miten lannoittaa ensi vuonna? Entä jos lannoitteet ja muut kasvukauden tuotantopanokset ovat vielä hankkimatta? Paljonko tarvittaisiin lisärahoitusta? Miten ylipäättään pitäisi varautua poikkeustilanteisiin?

Tässä tilanteessa ProAgrian asiantuntijatiimillä on paljon annettavaa. Voimme tehdä maatilalle varautumissuunnitelman häiriötilanteiden varalle. Ruokinta- ja kasvinviljelyasiantuntijamme osaavat huomioida hintasuhteiden muutoksen ruokintasuunnitelmissa ja viljelysuunnittelussa. Sen lisäksi voimme laskea tuottajahintojen ja tuotantopanosten hintamuutosten vaikutuksen maatilalla kassavirtaan. Pienellä lisätyöllä nämä tiedot voidaan jalostaa vielä kuukausitason kassabudjetiksi. Budjetointi on nyt entistäkin tärkeämpää, sillä tuotantopanosten rahoittaminen tulee olemaan monella maatilalla iso haaste.

ProAgrian tila- ja asiantuntijatiimi on maatalousyrittäjän tukena kaikenlaisissa muutostilanteissa ja maatilalla kehityssuunnitelmissa.

Jouni Ingalsuo

Maidon tuottajahinnassa maksetaan perushinnan lisäksi muun muassa maidon hygieenisen laadun, vastuullisen tuotannon sekä rasva- ja valkuaispitoisuuden mukaan lisähintaa. Pitoisuuslisää maksavat kaikki meijerit. Maidon perushinta on keskipitoiselle, E-luokkaan kuuluvalla normimaidolle laskettava ennakkohinta. Valiolla on käytössään sopimushinnoittelu, jolla määritellään, mille %-osuudelle maidosta maksetaan mitkin perushintaa.

Maidon hinnoittelu ja ruokinnan optimointi

Kunakin meijerin pitoisuushinnoittelu määrittelee, paljonko rasva- ja valkuaispitoisuuksista maksetaan. Tällä hetkellä maidon valkuaiskymmenyksen arvo on suurempi kuin rasvakymmenyksen arvo. Jos maidon rasva- tai valkuaispitoisuus ylittää keskipitoisen normimaidon pitoisuudet, korjataan maidon tilityshintaa ylöspäin. Jos normimaidon pitoisuudet alittuvat, hinta vastaavasti alenee.

Yleisesti loppulypsykauden lehmillä pitoisuudet ovat korkeammat. Runsasmaitoisilla lehmillä pitoisuudet voivat olla alhaisemmat. Pitoisuuksien muutokset kertovat ruokinnan onnis-

tumisesta. Säilörehun sulavuus ja säilöntälaatu vaikuttavat maidon pitoisuuksiin. Säilörehujen sulavuuden nousu lisää syöntiä ja paremmasta sulavuudesta johtuva energian lisäys nostaa maidon pitoisuuksia, kunhan kuidun saanti samalla on riittävää. Säilörehun käymisen rajoittaminen vähentää maitohappojen ja haihtuvien rasvahappojen määrää, mutta lisää pötsin voi- ja etikkahapon pitoisuuksia. Nämä toimivat maitorasvan esiaineina ja nostavat siksi maidon rasvapitoisuutta. Pitkälle käynyt karkearehu voi laskea pitoisuuksia. Lisäksi kasvilajeilla on vaikutusta. Nurmipalokasveilla, kuten apilalla ja sinimailasella, maidon pitoisuu-

det ovat alhaisemmat verrattuna nurmisäilörehuun.

Valkuainen ja rasva

Energian saanti on tärkein ruokinnallinen tekijä, joka vaikuttaa maidon valkuaispitoisuuteen. Energian puute vähentää pötsin mikrobivalkuaispitoisuutta, jolloin maidon valkuaispitoisuus laskee. Erittäin kuitupitoisella ruokinnalla maidon rasvapitoisuus nousee, kun taas väkirehuvallaisella, pötsiä happamoittavalla ruokinnalla rasvapitoisuus laskee. Väkirehujen runsas valkuaispitoisuus pitää yllä maidon valkuaispitoisuutta, mutta vähentää rasvapitoisuutta. Energian saannin lisäys voi laskea maidon

rasvapitoisuutta. Jos energialisäys johtuu säilörehun sulavuuden parantumisesta, pitoisuudet yleensä nousevat.

Rasva-valkuaisuhde

Lehmäkohtaisten näytteiden rasva- ja valkuaispitoisuuden suhdetta voidaan käyttää ruokinnan onnistumisen mittarina. Tavoitteena voidaan pitää suhdelukua 1,1-1,4. Tätä alhaisemmat lukemat kertovat hapanpötsin vaarasta, jolloin lehmä syö liian vähän karkearehua suhteessa väkirehun syöntiin. Varsinkin loppulypsykaudella tämä johtaa usein lehmän lihomiseen. Yli 1,4 lukema kertoo energiavaje-tilanteesta, jossa lehmä hajottaa

Maatalousyhtymän yhtymäsopimus ja osakeyhtiön osakassopimus

Maatalousyhtymä tarvitsee sisällöltään aukottoman kirjallisen yhtymäsopimuksen, jotta osakkaiden vastuut ja velvoitteet sekä tuloksenjako voidaan tehdä yhdessä sovittujen periaatteiden mukaisesti. Sen lisäksi maatalousyhtymän yhtymäsopimus voi sisältää sääntöjä mm. omistajanvaihdos- ja työkyvyttömyystilanteiden varalle. Sama pätee osakeyhtiöihin ja avoimiin yhtiöihin. Osakeyhtiössä vastuista, velvoitteista, rahoituksesta, tuloksenjosta ja irtautumisesta sovitaan osakassopimuksella, joka täydentää osakeyhtiön yhtiöjärjestystä. Avoimessa yhtiössä osakkaat sopivat yhteistoiminnan periaatteista yhtiösopimuksella.

Sopimuksen merkitys

Liian usein maatalousyhtymän

tai maataloutta harjoittavan yhtiön tavoitteet ja työnjako ovat epäselviä. Osakkaiden näkemykset saattavat poiketa toisistaan, ellei niistä ole käyty riittävästi keskustelua ja sen jälkeen kirjattu asioita ylös yhteiseen sopimukseen. Tavoitteiden epäselvyys johtaa turhaan kitkaan ja pidemmällä aikavälillä jopa taloudellisiin vaikeuksiin. Toiminnan jatkuvuus voi vaarantua yhtymäsopimuksen, osakassopimuksen tai yhtiösopimuksen puutteen vuoksi.

Asiaan on ratkaisu

ProAgrian asiantuntijat osaavat tehdä maatalousyhtymän yhtymäsopimuksen, osakeyhtiön osakassopimuksen ja avoimen yhtiön yhtiösopimuksen. ProAgria ei monista vakiosopimusmallia. Työtämme kuuluu yhtymän tai yh-

Monissa maatalousyhtymissä yhtymäsopimus puuttuu kokonaan tai yhtymäsopimuksen teksti sisältää monitulkintaisia ehtoja. Samantyyppiset ongelmat koskettavat myös maataloutta harjoittavia osakeyhtiötä ja avoimia yhtiöitä.

tiön osakkaiden tavoitteiden kuuleminen ja yhteinen keskustelu. Vasta tämän jälkeen sopimukseen kirjataan yhteinen omistajatahto, määräykset vastuista ja velvoitteista sekä muista seikoista, jotka varmistavat yhteisyrityksen toiminnan jatkuvuuden kaikissa tilanteissa.

Jouni Ingalsuo

kudosrasvoja energiaksi ja muuntaa rehuannoksen valkuaista energiaksi. Poikimisen jälkeen lehmän energiantarve nousee nopeasti eikä sen syöntikyky aina riitä vastaamaan tarpeeseen, vaan lehmä alkaa kuluttaa rasvakudoksiaan. Liian voimakas rasvakudosten kulutus ajaa lehmän ketoosiin ja vähentää syöntiä. Poikimisen jälkeinen voimakas energiavaje viivästyttää seuraavaa tiinehtymistä.

Ruokintaa optimoitaessa on syytä huolehtia myös siitä, että ape ei pääse lajittumaan, sillä lajittuminen muuttaa väkirehu/karkearehu-suhdetta, mikä vaikuttaa myös pitoisuuksiin. Varmistaa kannattaa myös ruokintapaikkojen riittävyys, syönnin esteiden poistaminen, navetan ilman laatu, lämpötila ja veden-saanti.

Katja Kellokoski

Investointi- ja spv-hakemukset viimeistään lokakuussa

Jos viljelijä haluaa saada päätöksen maatalousinvestoinnin rahoituksesta vuoden 2022 puolella, hakemus tulee tehdä viimeistään 15.10.2022. Nuoren viljelijän aloitustuen osalta viimeinen päivä tehdä hakemus on 31.10.2022. ELY-keskukset tekevät kaikkiin näiden päivämäärien jälkeen lähetettyihin hakemuksiin kielteiset päätökset, sillä nykyisen EU-rahoituskauden varojen käyttö on päättyvässä.

Lisätietoja QR-koodista

FIKSU & VIKKELÄ

- » ketjut & ketjukäytöt
- » hihnat & hihnakäytöt
- » laakerit
- » sähkömoottorit

Kahvitie 44 Kokkola
0400-560 260
www.kentso.fi

Seuraa,
tykkää ja täägää
meitä somessa

@ProAgria
#proagrria

Tavoitteena kannattava
maidontuotanto

Pietilät panostavat säilörehu- nurmiin ja rehuntekoon

Riikka ja Teemu Pietilä Kälviältä tietävät, että säilörehun laatu ja sen tuotantokustannus ovat avaintekijöitä kannattavassa maidontuotannossa. Laadukas säilörehu on hyvin sulavaa, sisältää riittävästi energiaa ja muita ravintoaineita, jotta lypsäville ja kasvavalle nuorkarjalle suunnitellut ravinnontarpeet täyttyvät. Säilönnältään hyvin onnistunut rehu on maistuvaa, mikä lisää rehun syöntiä ja nostaa maitotuotosta.

Pietilän tilalla hyvälaatuisen säilörehun kriteereinä pidetään maittavuutta, hygieenisyyttä ja sitä, että rehussa esimerkiksi sulavuus, energia ja valkuaispitoisuudet vastaavat tarpeita. Tilan tavoitteena on tuottaa vain syötäväksi kelpaavaa rehua ja saada hyvää säilörehua vuoden jokaiselle päivälle. – Tavoitteenamme on, että säilörehun laadussa ei juuri tapahtuisi muutoksia ja jokaisesta sadosta pyritään saamaan samanlaista, kertoo tilanväki.

Ennen säilörehun teon aloittamista tilalla otetaan korjuuajan näytteitä. – Vielä tärkeämpää on, että pelloilla käydään katsomassa kasvustojen kehittymistä, kertovat Teemu ja Riikka. Kaikista valmiista rehuista otetaan laajat rehuanalyysit syksyllä. Ne toimivat pohjana syöttöjärjestyksen suunnittelulle. Teemu suunnittelee syöttöjärjestystä jo syksyllä, jotta ruokinta pysyisi mahdollisimman tasaisena ympäri vuoden. Samalla ostorehukustannus pysyy tasaisempana ja eläimille tulee mahdollisimman vähän ruokinnan muutoksia.

Tuotantokustannukset syyniin

Säilörehun tuotantokustannus on oleellinen osa taloudellista kannattavuutta ja pientenkin ratkaisujen vaikutukset ovat suuria kokonaiskuvassa. Säilörehua voidaan tuottaa ja säilöä monella eri menetelmällä ja käytetyt koneet, työlevydet ja lohkojen sijainnit tilakeskukseen nähden vaihtelevat, minkä vuoksi ei ole tiettyä ratkaisumallia, mikä sopisi jokaiselle tilalle. Hyvälaatuisen säilörehun tuottaminen tehokkaasti on haasteellista. Jokaisen tilan olisikin hyvä tietää, mistä omat tuotantokustannukset syntyvät, mihin kustannukset painottuvat ja mihin kustannuksiin on mahdollista vaikuttaa.

Säilörehun tuotantokustannus koostuu monesta eri tekijästä ja kannattavuuteen vaikuttaa esimerkiksi urakoitsijoiden käyttö tai käyttämättömyys. Oman konekannan hankinta ja ylläpito kasvattavat kustannuksia enemmän kuin ulkopuolisten palveluiden käyttö. Koneiden hyötysuhde taloudellisessa mielessä perustuu koneen käyttömäärään, joka voidaan laskea hehtaari- tai kuiva-ainekilojen perusteella. Urakoitsijaa käytettäessä työmäärä ja huoltokustannukset siirtyvät tilalta urakoitsijalle, mikä muuttaa rehunteon kulurakennetta ja rasittavuutta.

Pietilän tilalla säilörehun teon kulut lasketaan aina satokauden päätteeksi. Säilörehunteossa urakoitsija hoitaa niiton ja karhotuksen, paalaus tehdään itse. Urakoitsijan käyttöä Teemu perustelee sillä, että itselle ei tarvitse hankkia kaikkia koneita. – Jotta yhteistyö urakoitsijan kanssa sujuu mutkattomasti, tarvitaan ennakointia ja tiedottamista, toteaa Teemu.

Pellot kasvukunnossa ja hävikki minimissä

Pietilöiden mukaan viljelijän tulee tuntea omat peltonsa; rehu tehdään silloin, kun oma pelto sitä vaatii. Niittotulos on hyvä tarkistaa aina. Pellot pidetään jatkuvasti kunnossa ja esimerkiksi rikkatorjunnasta pidetään huolta. Panokset seuraavalle vuodelle hankitaan yleensä syksyllä. – Paikkaaminen myöhemmin on kalliimpaa, kuin se, että huolehditaan jatkuvasti pelton hyvästä kunnosta, Teemu kertoo ja jatkaa: – Peltojen on oltava siinä kunnossa, että urakoitsijan on mukava tulla sinne uudeelleen. Lisäksi laskut on maksettava ajallaan.

Hävikki ei vähennä säilörehun kokonaistuotantokustannusta, mutta vähentää syötettävää rehua ja rehun syöntiä. Rehuhävikkiä syntyy pilaantuneesta rehusta, joka on seurausta heikentyneestä tai vääränlaisesta säilönnästä. Myös rehun lämpeneminen aiheuttaa hävikkiä. Käymislaadultaan hyvä rehu säästää työaikaa, kun esimerkiksi huonolaatuisen pintakerroksen erottelu ei tarvitse tehdä. Säilörehun laatua seurataan Pietilän tilalla analyysien lisäksi myös aistinvaraisesti. Teemu toteaa, että säilörehun pilaantumisesta johtuvaa hävikkiä tilalla ei juurikaan tule, mikä kertoo onnistuneesta korjuusta ja säilönnästä. Säilörehutuotannon kannatta-

Säilörehun tuotantokustannus	10 snt/kg ka	15 snt/kg ka	20 snt/kg ka
Rehukustannus, snt/l	18,76	20,92	23,09
Ostorehukustannus, snt/l	14,43	14,43	14,43
Maitotuotto-rehukustannus (ml. tuki), snt/l	37,85	35,69	33,52
Maitotuotto-ostorehukustannus (ml. tuki), snt/l	42,18	42,18	42,18
Maitotuotto-rehukustannus (ml. tuki), €/le/pv	12,29	11,54	10,78
Maitotuotto-ostorehukustannus (ml. tuki), €/le/pv	13,81	13,81	13,81
Meijerimaidon hinta, snt/l	47,61	47,61	47,61
Maidon tuki, snt/l	9,00	9,00	9,00

Esimerkilaskelma säilörehun tuotantokustannuksen vaikutuksesta talouteen, kun maitotuotos ja väkirehumäärä pysyvät samana.

	Hävikin vaikutus syödyn rehun hintaan			
	100 %	90 %	80 %	70 %
Rehun määrä	375 000	337 500	300 000	262 500
Syödyn rehun hinta, snt/kg ka	12,0	13,3	15,0	17,1

TAULUKOT: JARKKO STORBERG, PROAGRIA LÄNSI-SUOMI

vuus on laaja kokonaisuus. Jokaisen tilan kannattaa miettiä, mitkä ovat asioita, joita rehunteossa voidaan parantaa. Asiantuntijoiden hyödyntäminen ratkaisujen löytämiseksi auttaa myös seuraavien askelten suunnittelussa. Hyvälaatuisen ja tehokkaasti tuotetun säilörehun ansiosta voivat niin eläimet kuin tilanväkikin olla hyvin mielin.

Hanna Mäki-Asiala ja Aleksii Kukkeenmäki

Bisnes+ mittareiden käyttövinkit

Bisnes+ssa on kattava valikoima mittareita maatalousyrityksen johtamisen avuksi, uusimpana talouden sekä kasvituotannon mittarit. Maksuton Minun Maatilani -ohjelmistosta löytyvä Bisnes+ ja sen tulokset ja mittarit -osio tarjoaa lähes 60 erilaista mittaria maatalousrittäjän käyttöön. Mittarit ovat käytössä, kun tilalta löytyy mittarin tunnusluvun laskentaan tarvittava tieto Faban tai ProAgrian tietorekistereistä. Joidenkin mittareiden kohdalla tietoihin tarvitaan tietyn palvelun käyttöä.

Talouden mittarit

Talouden mittareita voi seurata ja verrata muiden yritysten tunnuslukuihin, kun tilinpäätösanalyysi on tehty. Mittareita ovat suhteellinen velkaantuneisuus, poistokelpoisen omaisuuden määrä, lyhenykset sekä rahoituskulut liikevaihdosta, myyntitulo-%, muuttuvat kulut (%) tuloista, suorat rahamenot kuluista, tulo-rahoitus ennen veroja, kassajämä ennen veroja, kiinteät kustannukset (%) tuloista sekä rahoituskulut (%) tuloista.

Kasvin- ja maidontuotannon mittarit

Kasvituotannon mittarit saa käyttöön, kun lohkokirjanpitotiedot on täytetty Minun Maatilani Wisuun, viljelykasveille on tehty tuotantokustannuslaskelmat ja tiedot on lähetetty ProAgrian Lohkotietopankkiin. Kasvintuotannon mittareita ovat keskisato, satotuotto, muuttuvat kustannukset, katetuotto A, kone- ja rakennuskustannukset ja tuotantokustannus. Kun kustannuspuntari on laskettu, Bisnes+ antaa seuraavat mittarit: maidontuotannon kustannukset, kustannuspuntarin yleiskustannukset, kustannuspuntarin eläinkustannukset ja kustannuspuntarin peltokustannukset.

Maanäytetiedot dokumenttipankissa

Bisnes+ssa on myös Eurofins Agro -yhteys, joka tarkoittaa sitä, että kaikki Eurofinsillä teetetyn analyysitulokset siirtyvät suoraan tilan tietoihin Bisnes+ dokumenttipankkiin. Dokumenttipankista tiedot löytyvät Vastaanotetut tiedostot -kansiossa. Tiedoston voi hiirellä vetämällä siirtää kansiossa toiseen. Tämä ominaisuus helpottaa ja nopeuttaa tiedonkulkua tilanväen ja asiantuntijoiden välillä.

ProAgrian asiantuntijoista Katja Kellokoski vastaa karjatilojen ja Taneli Rahja kasvitilojen Bisnes+asioista. Kaikilta ProAgrian keskipohjalaisilta asiantuntijoilta voi kysellä ja pyytää apua Bisnes+ohjelmiston käytössä.

KIVENNÄIS- JA ERIKOISREHUKAMPANJA
22.8. - 31.10.2022

Varaudu syksyn
kivennäisiin ja erikoisrehuihin

KUN TILAAT

1 000 kg rakeisia kivennäisiä,
erikoisrehuja ja Premi-Tähti-kivennäisiä
tai 2 000 kg muita jauheisia kivennäisiä

SAAT KAUPAN PÄÄLLE

Suomessa suunnitellun Kaari Loimu XPower
-plasmasytyttimen, joka toimii lisäksi
LED-taskulamppuna ja varavirtalähteenä.

Hyödynnä
kivennäis-
kampanja-
etus!

KINNUSEN
TÄHTI
REHUT

Lisätietoja kampanjasta
www.kinnusentahdirehut.fi
tai soita 08 5144 700

Kinnusen
Myyly

Maveplan

PELTOJEN VESITALOUS
KUNTOON LUOTETTAVASTI

> HYÖDYNNÄ SALAOJITUKSEN KOHONNUT INVESTOINTITUKI NYT!

Maveplan tarjoaa peltojen laadukkaat kuivatus-
suunnitelmat. Teemme tilakohtaiset sekä useita tiloja
käsittävät kuivatusratkaisut.

> Salaojasuunnitelmat

Kokeneet salaojasuunnittelijamme tekevät salaojasuunnitelmat tilan
tarpeisiin sopivaksi.

> Salaojakartat mobiililaitteisiin

Ojien paikantaminen helpottuu ja kartat kulkevat aina mukanasi kännykässä

> Valtaoja- ja putkitussuunnitelmat

Valtoajien kunnostushankkeiden suunnittelu ja putkitussuunnitelmat.

Ota yhteyttä lähimpään asiantuntijaan, me palvelemme.

- > Sikkilä Markus 050 590 9735
- > Hihnala Seppo 040 028 3570
- > Niemelä Markus 044 741 4339

Pohjustamme unelmia

www.maveplan.fi

Tieteestä **TIETOA**

Ilmaista
2022!

Järjestetty viljavuusnäytteiden kuljetus
noin 100 keräilypaikasta 6.9.22-10.1.23!
Keräilypisteet osoitteesta www.hortilab.fi

Muista!
Itävyys-
tutkimus!

Varmista nyt, että kylvösiemeneksi tarkoitettu
osa syksyn sadosta itää!

Meiltä!

SUOMALAINEN LUOTETTAVA PALVELUI

Hortilab AB OY

Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPIÖ
06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

Katso pitävyyssäe www.finas.fi
FINAS
Fertiliser Accreditation Service
1187 (EN 15490) - 11920

VILOMIX PALVELEE KOTIOVELLE

Tuotteita nautakarjalle, siolle, hevosille, lampaille, siipikarjalle
ja turkiseläimille. Laadukkaita, vitamiini-, energia-, hivenaine-,
ja rautavalmisteita, erikoiskivennäisiä sekä hygieniatarvikkeita.
Kotiinkuljetus. Kysy lisää!

Petri Koskenmäki
alue-edustaja, Keski-Pohjanmaa
petri.koskenmaki@vilomix.farm
puhelin 045 110 7597

info@vilomix.fi
www.vilomix.fi

Vilomix

Parasta suomalaiselle maataloudelle

Nivala:

Juha Vähäsöyrinki • 044 545 8000
Tuotantotarvikkeet

Jukka Vierimaa • 044 545 8553
Tuotantotarvikkeet

Jere Tölli • 044 545 8233
Viljakauppa

Jukka Nousianen • 044 543 9561
Työkonekauppa

Haapajärvi:

Risto Nurmenniemi • 044 592 3964
Tuotantotarvikkeet

Eero Mikkonen • 044 545 8528
Tuotantotarvikkeet

Reisjärvi:
Markku Rantala • 044 545 8226
Tuotantotarvikkeet

Lantmännen
Agro

T&T Reinikainen Oy

Nivala Hanketie 4 • Puh. 08 445 8500 • ma - pe 8 - 17, la 8.30 - 14 (talvella la kiinni)
Haapajärvi Vitikantie 4 • Puh. 08 764 808 • ma - pe 8 - 17, la 8.30 - 13
Reisjärvi Levonperäntie 65 • Puh. 08 776 782 • ma - pe 9 - 17, la 9 - 13

**OSTAMME
RYPPIÄ**
tavanomaista ja luomua
**TEEMME
VILJELYSOPIMUKSIA**

Meiltä
suomalainen
Rypsipuriste,
irttona/
700 kg sk

**ALAVUDEN
ÖLJYNPURISTAMO**

Ota yhteyttä!
Puh. 040-1895530, Kellokorventie 165, 63300 Alavus,
info@alavuden.fi, www.alavudenoljynpuristamo.fi

Budjetointi parantaa kannattavuutta

Budjetissa yrittäjä voi itse määrittää mitä asioita budjetissa seuraa. Millä menoilla on suurin vaikutus? Voiko investoida tänä vuonna, ja jos voi, mihin aikaan se kannattaa tehdä? Budjetissa ennakoidaan meno- ja tuloeria, joiden pohjalta tehdään sopivan kokoisia hankintoja, jotka yrityksen talous kestää.

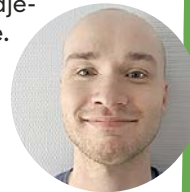
Budjetti on parhaimmillaan aktiivinen toimintasuunnitelma, jonka avulla yritys saavuttaa parhaan mahdollisen tuloksen. Toimintasuunnitelma myös päivittyy. Markkinoilla olevien tuotantopanosten hinnannousut rehu-, lannoite-, polttoaine-, siemenkustannuksien osalta on ollut nopeaa. Budjetin avulla tiedetään summa, jolla panokset voidaan hankkia. Jos on tarve hankkia budjetoitua enemmän, pitää miettiä mistä luovutaan tai kuinka paljon enemmän tuloja tarvitaan, jolla nämä menot katetaan. Tällä tavoin varmistetaan toiminnan kannattavuus ja sen kehitys.

Budjetoinnin tekeminen vaatii aikaa, pitkäjänteisyyttä ja hermojäkin. Se ei ole taikasauva, joka muuttaa tilanteen yhdellä kertaa. Budjetti on muutettava suunnitelma ja työkalu, jonka avulla on tarkoitus lisätä ymmärrystä yrityksen raha-

liikenteestä ja parantaa ennakoitavuutta.

Suosittelen budjetointia jokaiselle. Autan myös budjetin laatimisessa alkuun.

Matias Parpala

PIXABAY

Budjetti tarkoittaa yrityksen taloutta koskevaa toimintasuunnitelmaa. Se kertoo, mistä rahaa tulee, mihin sitä käytetään ja kuinka paljon. Budjetointi tarkoittaa rahankäyttösuunnitelman eli budjetin tekemistä. Tehdäänä budjetti kynällä ja paperilla tai budjetointiohjelmalla, tärkeä on kirjata asioita ylös ja seurata niitä.

TUHOLAISTORJUNTA

Jyrsijät - Kärpäset - Kuoriaiset - Ampiaiset - Linnut

Puh. 044 066 9290

tuholaisetvex@gmail.com

tuholaisetvex.fi

Tukesin rekisterissä

Maatiloille | Yksityisille | Teollisuudelle | Kaupoille

VALTRA FENDT **SAMPO ROSENLEW**

Sopimuskorjaamo

- Ilmastoinnin huollot
- Vaihtojäähdyttäjät/ Korjaukset
- Kansityöt

KOKKOLAN TRAKTORIHUOLTO
SILLANPÄÄ OY

Kauppakaari 8, KOKKOLA 050 376 3118
Juustotie 14, TOHOLAMPI 0400 347 742

Oonko mää paremmassa kunnossa kuin sää?

Testaa oma työkykysi ► tykymittari.mela.fi

Maatalousyrittäjille suunnatulla Viljelijän työkykymittarilla testaat työkykysi helposti!

Toiminnanjohtaja
Eero Hakala
Puh. 0400 162 445
eero.hakala@proagria.fi

**Keski-Pohjanmaan
Kalatalouskeskus**

Muistutuksena kalastaville kansalaisille

RITVA-LIISANISULA

Lohikalojen syysrauhoidus

Lohikalojen syysrauhoidus joessa ja puroissa on alkanut 1.9. ja jatkuu aina marraskuun loppuun (31.11.) saakka. Rauhoitusajaksi koskee taimenta, lohta, siikaa ja nieriää. Huomattakoon, että puroissa koko elämänsä viettävä taimen (tammukka) luetaan edellä mainittuun taimenten joukkoon ja sitä koskevat näillä leveysasteilla kaikki taimenta koskevat säädökset. Purotaimen on rauhoitettu syksyllä ja rasvaeväleikatun (=istutettu) tammukankin alamitta on 50 cm. Ehjäeväinen taimen on aina ja kaikissa vesissä rauhoitettu. Järvilohen rauhoitus on alkanut jo elokuun alusta. Siika on rauhoitettu syyskuun alusta marraskuun loppuun mereen laskevissa joissa ja puroissa. Rauhoituksen tarkoituksena on suojata syyskutuisia lohikaloja lisääntymisaikaiselta kalastukselta.

OmaKala

Kalastajien käyttöön on jo vuosia suunniteltu OmaRiista -sovelluksen kaltaista tiedonkeruujärjestelmää. Kesäkuun alussa sellainen saatiinkin kalastavan kansanosan käyttöön ja toivottavasti hartaasti hyödynnettäväksi. Tarkoituksena on saada kerättyä ajantasaista tietoa siitä missä kansalaiset kalastavat, mitä saalista saavat ja kuinka innokkaasti asiaansa harrastavat. Sellaisesta tiedosta on ollut suuri puute mm. kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmia laadittaessa.

**Lataa sovellus
älypuhelimien
QR-koodilla**

Mitä kuuluu osakaskunnille?

Valtakunnallinen vesistökuunnostusverkosto aloittaa syksyllä 2022 osakaskunnista kertovan Mitä kuuluu osakaskunnat? -somesarjan, jossa seurataan osakaskuntien kuulumisia ja toimintaa. Tietoiskuja julkaistaan kerran kuukaudessa vesistökuunnostusverkoston somekanavissa. Tiedätkö sopivia osakaskuntia sarjaan tai kiinnostaako somenäkyvyys? Keski-Pohjanmaallakin ovat osakaskunnat tehneet valtavan määrän töitä kalastuksen ja kalavesien eteen. Antakaa muidenkin tietää pontistuksistanne.

**Ilmoittaudu
QR-koodilla**

Vesiympäristöjen kohentelusta

Vesien hoitohankkeista on kattava kattaus ympäristöhallinnon ylläpitämällä nettisivuilla. Vesistökuunnostusverkosto järjesti elokuussa vesien tilasta kiinnostuneille seminaaritapahtuman Kokkolassa. Verkoston nettisivuilta (ks. QR-koodi) löytyy huiman paljon tietoa vesien kunnostamisesta. Sivuilta löytyy myös Rahat pintaan -niminen mainio esitys erilaisten kunnostushankkeiden rahoittamisesta.

Rahat pintaan -sivustolta saa ajantasais- ta tietoa vesistöhankeiden rahoitusmahdol- lisuuksista ja rahoituslähteistä. Sivustolta löy- tyy ohjeita, kuinka aloittaa vesistökuunnos- tanke ja miten kerätä hankkeelle omarahoit- tusta. Siellä on myös listattu yhteistyötahoja, sillä suunnittelu ja toteutus vaatii laaja-alais- ta ja monipuolista yhteistyötä. Kunnostajan karttapalvelun avulla voi tutustua hankkeisiin ja kerätä taustatietoja oman hankkeen suun- nitteluun. Erilaisten hanke-esimerkkien myö- tä saa käsityksen muiden tekemistä suunni- telmista ja niiden rahoituksesta. Kannattaa tutustua myös Usein kysytyt kysymykset -lis- taan, sieltä saattaa löytyä vastauksia mie- leen tuleviin kysymyksiin.

Monensorttisten kunnostushankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen ohjattavi- en avustusten hakuaika alkaa 18.10. ja hake- mukset tulee jättää 30.11. mennessä. Mainit- takoon, että vesien tilaan ja hoitoon liittyvää aineistoa on koottu vastikään avatuille Suo- men ympäristökeskuksen, ELY-keskusten, Il- matieteen laitoksen ja Tulvasuojelukeskuksen ylläpitämillä Vesi.fi -sivuille.

Vesistökuunnos-
verkoston
seminaariaineisto

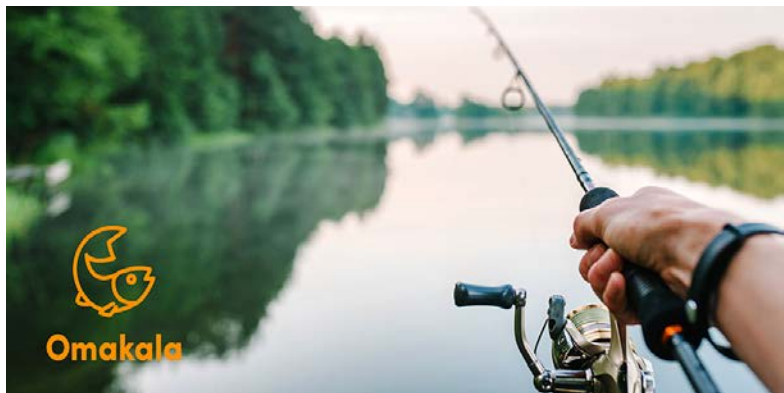

Rahat pintaan

vesi.fi

Nappaa käyttöösi Omakala, uusi vapaa-ajankalastajan monitoimityökalu

Vapaa-ajan kalastajien käyttöön tarkoitettu Omakala on mobiilisovel- lus, joka toimii kalastajien ja kalantutkimuksen yhteisenä vuorovaikut- teisena alustana. Kalastajat voivat sovelluksen avulla osallistua tut- kimustiedon kartuttamiseen ja tutkimus tuottaa kalastajille alueellis- ta tietoa kalakantojen tilasta ja kehityksestä. Omakala on maksuton palvelu kaikenlaisille kalastajille onkijoista seisovien pyydyksien käyt- täisiin.

MAUNO KORHONEN

Oma kala

Tässä kesän aikana on ta- pahtunut muuallakin kuin sähkörintamalla. Luken tekemä Omakala-sovel- lus on saatu käyttökun- toon. Se mahdollistaa saalistie- tojen kirjaamisen palveluun, jos- ta ne ovat tutkimuksen käytettä- vissä. Se luo myös parempaa poh- jaa vesistökohtaisille saalistiedoille, joita tarvitaan kalatalousaluei- den käyttö- ja hoitosuunnitelmissä. Omakala-sovellus toimii myös itselle hyvänä kalastuspäiväkirja- na, joka on aina kännykässä muka- na. Itse olen sovelluksen käytössä täysi aloittelija, mutta sen verran kalamies olen, että en ilmoittanut aivan tarkkoja kalapaikkatietoja tutkijoille. Omakala-sovellus hyö- dyttää vain, jos mahdollisimman moni ottaa sen käyttöön. Eiköhän sovita, että yhdessä opettelemme sovelluksen käyttöä ja tuotamme tietoa itselle ja tutkimukselle.

Rapu rapu rallaa

Ravunpyynti on tältä syksyltä jo ohi ja rapurahoilla voi alkaa hoi- della kohonneita sähkölaskuja. Ikäviä uutisia kantautui pyynnin aluksi Rautiosta, jossa ravut olivat hävinneet joesta. Tutkimukset asi- asta ovat kesken, mutta jotain ai- netta on jokeen kulkeutunut, joka on ravut hävittänyt. Samantyyppi- nen tilanne oli Sievissä n. 15 vuot- ta sitten. Silloinkin ravut kuolivat ja suuri osa kaloista. Jotkut väitti- vät kyseessä olleen rapuruton. Us- kokoon, ken haluaa. Vanhat asiat sikseen, nyt on tärkeää, että rapu- kannan elvyttäminen tehdään oi- kein, eli siirretään uusia rapuja vain Ely-keskuksen hyväksymien siirto- lupien perusteella, että ei aiheute- ta lisää vahinkoa.

Ahvenesta on moneksi

Tämän vuoden Rahjan kalajuhlat peruttiin lehtitiedon mukaan kalan puutteen vuoksi. Tärkein kala juh-

lilla on ollut siika. Huomasin myös tässä syyskesällä tienvarsikylin, jossa savusiika oli vaihtunut muo- toon savuahventa. Myös Korhos- järven rantailla savusiikalla on ollut tärkeä osa, tänä syksynä tar- jolla oli oman järven savuahven- ta. Mitkä kaikki tekijät hylkeiden li- säksi ovat vaikuttaneet pieniin sii- kasaaliisiin, sen toiset tietävät pa- remmin. Kun itse olen ikäni syönyt ahvenia, voin suositella sitä muille- kin. Ohessa muilta omittu resepti, jolla saa maistuvaa ahventa.

Mauno Korhonen
puheenjohtaja

Uuniahven

n. 700 g	ahvenfilettä
	hienoa suolaa
1 tl	pippurisekoitusta
1	porkkana
1	purjo
½ l	paistettuja kanttarelleja tai mustia torvisieniä tillisilppua
1 prk	ranskankermaa
4 dl	kuohukermaa

Laita ahvenfileet uunivuokaan ja mausta suolalla ja pippurilla. Ri- pottle kalojen pinnalle purjosui- kaleet, porkkanaviipaleet, sienet ja tillisilppu.

Sekoita kerma ja ranskankerma tasaiseksi ja kaada kalojen pääl- le. Voit halutessasi ripotella seok- sen päälle hieman suolaa ja pip- puriseosta.

Paista uunissa 175 asteessa noin puoli tuntia, kunnes pinta alkaa hieman ruskistua. Laske lämpöti- la 125 asteeseen ja hauduta vielä noin puoli tuntia.

Tarjoa keitettyjen perunoiden ja vihreän salaatin kanssa.

Syksy saapuu vähitellen

Tänä vuonna luonto on näyttänyt hurjat voimansa. Voimakkaita ukkosmyrskyjä on riehunut Keski-Pohjanmaalla useamman kerran, mutta onneksi suurimmilta tuhoilta on vältytty. Elokuun lämpimät jatkoivat kesää ja jos kuivat syyskelit jatkuvat, voimme nauttia mukavista ulkoilukeleistä. Marja- tai sieniretkelle on mukava lähteä, kun ottaa mukaan kunnan eväät. Punaisena hehkuvia mättäitä ja sieniä löytyy, kun sopiva paikka sattuu kohdalle.

Neliometri pellavaa -projekti on käynnissä myös Keski-Pohjanmaalla. Siinä innostetaan tutustumaan pellavakuidun viljelyyn sekä korjuuseen. Projektin toteuttavat Taitoliitto, Maa- ja kotitalousnaiset, ProAgria ja Suomen maatalousmuseo Sarka. Projekti jatkuu ensi vuonna. Mukaan voi tulla kuka vaan, jolla on

käytettävissä neliön verran viljelyalaa pellavakasvustolle.

Käy tutustumassa uudistuneisiin www.maajakotitalousnaiset.fi -nettisivuihin. Sivustolta löydät ruokaohjeita, järjestötuotteita ja vinkkejä toimintaa. Maa- ja kotitalousnaisten kekriviikkoja vietetään 17.10.–6.11. Silloin pääosassa on suomalainen lähellä tuotettu ruoka, yhteisöllisyys ja koko sen ympärille nivoutuva elinvoimainen maaseutu.

Mukavaa syksyä toivottaen

Anu Karhukorpi, puheenjohtaja
Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset

Kasvimaan kaunotar -valokuvakisa

Yhä useampi suomalainen kasvattaa hyötykasveja tai ponnistaa puutarhan koristekasveihin. Omavaraisuus on tullut kriisien kautta tärkeäksi, mutta myös muu puutarhahoito on suosittua. Parvekkeillakin näkyy monenlaista kasvatuslaatikkoa ja kukkivaa kasvia. Maa- ja kotitalousnaiset haluaa kannustaa kaikkia kotipuutarhureita osallistumaan Kasvimaan kaunotar -valokuvauskilpailuun.

Mikä kaunotar!

Kasvimaat pullistelevat satoa ja paras aika kuvaamiseen on juuri nyt. Kuvauskohteeksi sopii taidolla suureksi kasvatettu kasvi tai pieneksi ja vajavaiseksi jäänyt tuotos. Kenties kaunotar on kasvimaalla häärivä puutarhuri, pieni apulainen tai karvainen kaveri. Joku voi nähdä kauneutta ruosteisessa työkalussa.

Kisa sosiaalisen median alustoilla

Facebookin Kasvimaan kaunotar -ryhmässä kisaan osallistutaan jakamalla oma kuva tai kuvat, ja Instagramissa käyttämällä aihe-tunnistetta #KasvimaanKaunotar. Kuvat tulee jakaa sosiaalisessa mediassa viimeistään 30.9.2022.

Kuvat käy läpi raati, jossa on edustajat Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksesta, Puutarhaliitosta, Biolanilta ja Koti ja maaseutu-lehdestä. Raati valitsee kaikkien kisaan osallistuneiden kuvien joukosta 10 parasta tai oivaltavinta

kuva. Näistä kuvista kuka tahansa voi äänestää 7.-16.10.2022 välisenä aikana Maa- ja kotitalousnaisten some-tileillä ja kotisivulla omaa suosikkiaan.

Suosituimman kuvan ottaja saa palkinnoksi Biolanin mökkikompostorin. Kaksi seuraavaksi eniten ääniä saaneiden kuvaajaa palkitaan Koti ja maaseutu -lehden vuosikerralla.

Kisassa äänestäjien kesken arvotaan Biolanin Bokashi ja Biolanin tuotepaketteja.

Kilpailuohje QR-koodilla tai Kasvimaan kaunotar-ryhmä Facebookissa

RIIKKA SÖYRINKI

Nyt alkaa Kekrin aika

Sadon antimien maut ovat nyt juuri parhaimmillaan!

Varaa yhdistyksellesi, kaveriporukallesi tai työpaikan työtoiminnaksi ruokakurssi Kekrin hengessä. Kekriruokakurssilta ei taatusti tarvitse lähteä nälkäisenä pois!

Kysy lisää: niina.vihela@maajakotitalousnaiset.fi tai p. 043 825 4281.

TIINA MÄKKÖNEN

Kekriluento Perhossa 19.10. klo 18

Tervetuloa Perhon kirjastoon kuuntelemaan ja keskustelemaan kekristä. Paikalla ruoka-asiantuntijamme Niina Vihelä, joka kertoo kekriajan perinteistä ja ruuista.

Tilaisuus on maksuton. Tervetuloa!

PIXABAY, REBEKKA D.

Seuraa Facebook-sivujamme:
KESKI-POHJANMAAN MAA- JA KOTITALOUSNAISET

HUOM!

Maa- ja kotitalousnaiset järjestävät luentoja ja opastusta eri aiheisiin myös verkossa. Ota yhteyttä Kirsiin, Anuun tai Niinaan!

Maistuva monimuotoinen, kestävä elinvoimainen 2022

KURSSITARJOTIN loppuvuodeksi 2022

Uusi virkeä minä -kurssi

Kurssi sisältää 4 tapaamiskertaa. Kurssilla käydään läpi kaikki hyvinvoinnin osa-alueet (ravinto, liikunta uni) ja se sopii vertaisryhmäksi elintapaohjaukseen. Ohjaajina Niina Vihelä ja Anu Ainasoja.

Terveellistä ja ilmastoystävällistä ruokaa -kurssi

Kurssilla valmistetaan yhdessä monipuolisesti eri ruokia alkuruuasta pääruokaan, herkuja unohtamatta ilmastoystävällisesti ja terveellisyys huomioiden. Kurssin voi toteuttaa miehille omaan tai kaikille avoimena. Ohjaajana Niina Vihelä.

Peruna on pop -ruokakurssi

Valmistamme ja maistamme yhdessä hauskoja uusia reseptejä perunasta. Kylmiä, kuumia, suolaisia ja makeita perunaherkkuja. Ohjaajana Niina Vihelä.

Hävikistä herkuksi -ruokakurssi

Kurssilla opitaan, miten kotitalouden ruokahävikkiä voi vähentää. Valmistetaan herkuja yleisimmin hävikkiin päätyvistä elintarvikkeista. Ohjaajana Niina Vihelä.

Maistuvat salaattit -kurssi

Kurssilta uusia vinkkejä salaattivaihtoehtoihin. Valmistamme yhdessä muutaman klassikkosalaatin sekä tutustumme tämän hetken salaattitrendeihin.

Voitte myös esittää toiveita kurssien aiheista!

Lisätiedot ja varaukset: Niina Vihelä,
niina.vihela@maajakotitalousnaiset.fi, p. 043 8254 281

72 tuntia varautuminen -koulutus

Mitä vaan voi sattua ja poikkeustilanteisiin on syytä varautua. Mediassakin paljon esillä ollut 72 tuntia -kotivara on edelleen ajankohtainen. Tilaa meiltä luento aiheesta joko etänä tai läsnä ollen.

Etäluennon hinta vain 130 € (sis. alv 24 %). Paikan päällä tapahtuvaan koulutukseen lisätään matkakulut.

Lisätietoja ja tilaukset kirsi.varila@maajakotitalousnaiset.fi tai 040 196 4434.

Ennätöksellinen määrä osallistujia Lähiruokapäivässä

Valtakunnallista Lähiruokapäivää vietettiin 10.9. seitsemättä kertaa. Tänä vuonna mukana oli ennätökselliset 283 tilaa tai yrittäjää. Lähiruokapäivän ideana on tutustua lähiruuan tuottajiin pintaa syvemältä.

Yrittäjät esittelivät tuotteitaan ja toimintaansa avoimien ovien päivän aikana. Keski-Pohjanmaalta mukana olivat Isokummun Luomu Oy ja Paussin Paikka Kannuksesta, Palosalmen maatiila Perhosta, Korpikuusen tila Toholammilta, Halsualta Ala Miina ja halsualaisten maa- ja kotitalousnaisten yhteinen lähiruokatori sekä Himgangalta Hillilän maa- ja kotitalousseuran Pop Up-ravintola ja Uusitalon maatiila.

Niina Vihelä

NIINA VIHELÄ

Kansainvälisen maisemapäivän Maisemakävely Keski-Pohjanmaalla

TO 20.10. KLO 12 LESTIJÄRVI, SYRI

Syrinkylässä kävellään 3,5 km matka maakunnallisesti arvokkaassa kulttuurimaisemassa ja kyläläisten arkimaisemassa. Kyläteitä pitkin kulkevan reitin varrella pääsemme ihailemaan viljelymaisemaa, jonka keskellä mutkittelee Peritalonpuro. Havainnoimme yhdessä myös maiseman muutoksia. Lähtö- ja paluupisteinä on Syrinkylän koulu (Toholammintie 840).

Lisätiedot: Anu Ainasoja, anu.ainasoja@maajakotitalousnaiset.fi, p. 043 825 4284

Piha kuntoon!

ANUN PIHASUUNNITTELUPALVELUT

- Pihaneuvontakäynnit
- Pihasuunnitelmat
- Hoitosuunnitelmat

Pyydä tarjous Anulta:

p. 043 825 4284 tai anu.ainasoja@maajakotitalousnaiset.fi.

Vuoden maistuva maaseutuyritys Keski-Pohjanmaalla

Miina Arosen Ala Miina

Maa- ja kotitalousnaisten Vuoden maistuva maaseutuyritys 2022 -kilpailun voittaja Keski-Pohjanmaalla on Miina Aronen. Hänet palkittiin muiden maakuntien voittajien tavoin Mikkelin Farmarissa 2.7.2022. Kisan kriteereihin kuuluivat mm. lähiruuan hyödyntäminen, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa ja oman maakunnan herkkujen esillä pitäminen. Miina Arosen luotsaama Ala Miina Halsualta täytti ja ylitti kaikki kriteerit.

Miina Aronen on kotoisin Sauvosta ja suuren osan elämästään hän on asunut Varsinais-Suomessa. Ruoka on aina ollut lähellä Miinan sydäntä, onhan hän ammatiltaan kokki. Kaupungin valot ja vuosien kiireinen elämänrytmi alkoivat tuntua pakkopullalta ja pikkuhiljaa Miinan ja hänen miehensä mielisä alkoi itää ajatus muuttamisesta rauhallisimmille vesille. Pariskunta päätti jättää oravanpyörän vuonna 2018, pakata tavarat ja muuttaa katuvalojen ulottumattomiin Miinan miehen äidin kotiseudulle Halsualle. Seuraavana vuonna Miina perusti oman pitopalveluyrityksen Ala Miinan, joka tarjoaa lähialueiden raaka-aineista valmistettuja makuelämyksiä.

Liikeidean synty

Ala Miinan alkuhetket sijoittuvat vuoteen 2010, jolloin Miina teki restonomiopintoihinsa kuuluvaa liiketoimintasuunnitelmaa. Suunnitelmana oli tarjota eksklusiivisia ruokakokemuksia ihmisten kotona. Tehtävää tehdessä hän ei vielä oikeasti ajatellut ryhtyä yrittäjäksi, mutta siemen oli kylvetty mieleen. Vuosien kuluessa ajatus jalostui ja lopulta yrittäjäksi ryhtyminen oli nopea päätös. Ala Miina syntyi kolme vuotta sitten.

Maistuva maaseutuyritys 2022

Valinta Keski-Pohjanmaan maistuvaksi maaseutuyritykseksi vahvisti, että ollaan menossa oikeaan suuntaan. Yritys tunnetaan ja palvelulle on kysyntää. Tunnustus on iso kunnianosoitus ja Miina oli erittäin iloinen kuullessaan valinnasta. Ihmisten arvostavat lähiruokaa ja ovat valmiita myös maksamaan lähellä tuotetusta, maukkaasta ja puhtaasta ruuasta enemmän. Yrittäjyyden arvostus on korkeaa maa-

kunnassa. Parasta yrittäjyydessä on Miinan mukaan se, että saa tehdä sitä mihin on intohimo. Ala Miinan tapauksessa se on aitojen makujen ja ruokakokemusten tarjoaminen ihmisille.

Suomi kutsuu kylään

Maa- ja kotitalousnaisten ensi vuoden teemoja on ”Suomi kutsuu kylään”. Kysyin Miinalta mitä ruokia ja kokemuksia hän tarjoaisi ulkomaalaiselle vierailulle Halsualla. – Ehdottomasti lähiriistaa ja kalaa sekä marjoja. Menu katsotaan ikkunasta ja sen mukaan tarjotaan, mitä on saatu kiinni metsästä ja järvestä. Ulkolaiset vieraat voisivat viedä pilkkiretkelle tai Soidinkallion laavulle lähiruokaeväiden kera, miettii Miina.

Mukana Maa- ja kotitalousnaississa

Miina liittyi heti Halsualle muutettuaan jäseneksi Halsuan maa- ja kotitalousseuraan tutustuakseen enemmän alueen aktiivisiin asukkaisiin. Seuran toiminta on vilkasta ja monissa tapahtumissa ollaan mukana. Toripäivä on aina suosittu tapahtuma Halsualla. Maa- ja kotitalousnaisten järjestön arvot sopivat hyvin Miinan omaan ajattelutapaan ja valtakunnalliset kampanjat ovat mielenkiintoisia. Lähiruokapäivässä 10.9. Ala Miina tarjoi lähiruokahampurilaisia hyvällä menestyksellä.

Tulevaisuudennäkymät

Ala Miina tarjoaa tulevaisuudessakin hyvää ruokaa puhtaista raaka-aineista. Seuraa Ala Miinaa Facebookissa, niin näet ensimmäisten joukossa tulevat tapahtumat ja uusimmat uutiset. Hyvän ruuan puolesta tehdään töitä nyt ja jatkossa!

Kirsi Varila

